24ՐԴ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 6404 — 1 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1907 — ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ — 1 ՄՈՒՀԱՐՐԷՄ 1325 — 14 Fevrier 1907 — 24me année № 6404

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
"ԱՐԵՒԵԼՔ" ՕՐԱԹԵՐԹԻ
Կ. ՊՈԼԻՍ, ՂԱԼԱԹԻԱ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ
Կ. ՊՈԼՍՈՅ ՀԱՄԱՐ 80 Ղրշ.
ԳԱՒԱՌՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ 108 »
ՕՏԱՐ ԵՐԿԻՐՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ 35 Ֆրճ.
ԹՂԹԱՏԱՐԻ ԾԱԽՔԸ ՄԵՐ ՎՐԱՅ

20 հատ 1 ղրուշնոց փուլ
1 մեճ.ի ճամբով կ'ընդունուի

10 ՓԱՐԱ

Արեւելք

ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ارهولك
درسعادتده غلطه‌ده ارهولك غزته‌سی اداره‌خانه‌سی

DIRECTION
DU JOURNAL ARMÉNIEN
"ARÉVELK"
CONSTANTINOPLE - GALATA

10 PARAS

ՄԱՄՈՒԼԻՆ ՇՈՒՐՋԸ

«Հիւանդանոցի Նուագահանդէս» վերնագիրը կրող յօդուածի մը մէջ Ենովք Շահէն (գիտե՞ք ո՛ր տեղացի է — Պատրգիւղցի, ըստ ստորագրութեան, — Մանզումէ, թիւ 1712) կ'առաջարկէ որ Նուագահանդէս կազմակերպողները ժողովուրդի ճաշակին գոհացում չտան, որովհետեւ ան վաղը միւս օր չիֆթէ նաղարա կ'ուզէ. միւս կողմէն ալ կը պահանջէ սակայն որ նուագելի կտորները ժողովուրդին դիւրահասկնալի ըլլան: Այն ժողովուրդը որ չիֆթէ նաղարա կը պահանջէ նուագահանդէսներու համար, թո՛ղ երթայ Պ. Ենովք Շահէնի և հարցնէ թէ իր ճաշակին անյարմար, բայց դիւրահասկնալի կտորները որո՞նք են: Յօդուածագիրը կը պահանջէ նաեւ որ Հիւանդանոցի նուագահանդէսը Ոսկանեան, Մսըրեան և Բաբէլեան կազմէն, որովհետեւ «ինք իր ծանօթ հեղինակութեամբ» զանոնք պատշաճ կը դատէ այս պաշտօնին: Հայ գեղարուեստագէտներու մասնակցութեան և քաջալերութեան միշտ ջատագով ու պաշտպան ըլլալով հանդերձ, օտարամերժ ձգտումներէ ալ միշտ հրաժարելով պէտք է հրաժարիլ և Արիստոտէլի քարոզած ու մինչեւ այսօր գործնական մեծ արժէք ունեցող այն ճշմարտութեան հետեւիլ որ կ'ուսուցանէ. «Առաքինութիւնը երկու ծայրայեղութեանց ճիշդ մէջտեղն է»:

Եւգինէ Գափամաճեան (ներեցէք, չեմ գիտեր օրիո՞րդ թէ տիկին) կը զբաղի «Կնոջ կոչումով» և այնքան լաւատես հայեացքներ կը պարզէ, որ «տանտիկին» մը ունենալը մարդկային կամ այրերու երջանկութեան միակ պայման կը համարի: Եթէ գրագիտուհին օրիորդ է, անպայման իրաւունք ունի, եթէ ո՛չ՝ չեմ կարծեր թէ փորձառութեան արդիւնք համարուի իր հետեւեալ կարծիքը. «Ամուսնոյն բարքն ու վարքը կախում ունին լոկ տանտիկնոջ կրթութենէն»:

Հանգուցեալ Մամբրէ եպիսկ. Մարկոսեանի համար լաւագոյն ներբողը անշուշտ Յ. Գ. Մըմրեան հիւսեց (Թ. 1716): Անձնական յիշատակներ և յուշեր մեծ դեր կը խաղան այս կենսագրական ներբողին մէջ:

Բասիմ իր «Տանտիկինները» յօդուածին մէջ (Թ. 1715) կը ներկայացնէ աշխատասէր ընտանիքի երջանիկ կեանքը և տնտեսական զարգացումը վիպական ձեւով: Կը մաղթենք որ իրական կեանքի մէջ ալ հայ ընտանիքներ հետեւին այս գաղափարական ընտանիքի տիպար օրինակին:

Յարութիւն էֆ. Սինանեան, մեր տաղանդաւոր երգահանն ու ջութակահարը, գեղակերտ գրական մահարձան մը կանգնեց իր անձնական յիշատակներով «Տիգրան Չուհաճեանի» վրայ (Թ. 1714): Արդէն Իզմիրի մէջ Չուհաճեանին «մահարձան» մը կանգնելու համար ալ Սինանեան էֆ. շատ աշխատած էր: Երախտագիտական յուշարձան մը կ'ուզէ կանգնել Սինանեան էֆ., որովհետեւ իր առաջին հեղինակութեան, Բռէնքաճ–Մազուրճային յաջողութիւնն ու քաջալերը մեծ վարպետէն ստացած է: Ինչպէս ուրիշ մեծ հայ գեղարուեստագէտներ, այնպէս ալ Չուհաճեան իր նիւթական ապրուստը շատ դժուարութեամբ կը հոգար: Հայ ժողովուրդը ընդունակ չէ իր տաղանդաւոր հեղինակները գնահատելու: Չուհաճեան անկուն արտադրող մըն էր և միակ մեծ թերութիւնը՝ օտար հեղինակութիւններ չուսումնասիրելն եղաւ: Խե՛ղճ մեծ վարպետ, որ «առաջին օսմանցի և հայ երգահան» եղած ես և տեղական օբէրէթներ հեղինակած ես, տեղական երաժշտութիւնը ձեւելով եւրոպականին վրայ» մեռնելու ժամանակ յուղարկաւորութեանդ ծախքերն հոգալու չափ իսկ դրամ չես թողած և անոնք որ քու տաղանդիդ վրայ կը հիանային՝ «Մէճիտիէ» մը անգամ զլացեր են քու ճշմարիտ «Մարշ ֆիւնէպր»դ լսելու համար: Բայց դուն, ո՛վ մեծ վարպետ, ո՛չ առաջինն ես և ոչ ալ վերջինը, որ լուսափայլ հանճարովդ չարժանացար երախտագիտութեան և գնահատութեան: Մեր համայնքը ոսկիին միայն երկրպագութիւն կ'ընէ և ուրիշներ իրաւունք ունին մեզ՝ մամոնայի ծառաներ անուանելու և ըստ արժանւոյն նախատելու:

⁂ Մասիս կը շարունակէ հին ու նոր յայտնի գրագէտներու յօդուածներ հրատարակել: Ենովք Արմէն կը հրատարակէ դպրոցական աշակերտի մը կողմէ խմբագրութեան ուղղուած նամակ մը որուն մէջ տղայ մը կը գանգատի իր ուսուցչին դէմ, որ անոր ձեռքէն իր թխած բանաստեղծութիւնը խլեր և պատռեր է: Այս տիպար երախտագէտ աշակերտը իր ուսուցիչն ու դաստիարակը կ'որակէ «անշնորհք, ապերախտ, անհոգի, անյոյզ մի արարած» տիտղոսներով: Ենովք Արմէն «ապաշնորհ վարժապետին դաս մը» չուզեր տալ, բայց կը բողոքէ բանաստեղծութեան նկատմամբ տածուած անարգանքին դէմ: Մեր կարծիքով, վարժապետը շատ արդարացի վարուած է արդէն հիւանդոտ երեւակայութեան տէր տղայ մը ժամակորոյս ըլլալէ ազատելով: Միւս կողմէն իրաւունք կուտանք Ենովք Արմէնի որ բանաստեղծական նորածիլ իրական տաղանդները պէտք է քաջալերել մանկութենէ սկսեալ գործնական մարդու շուկայիկ ըմբռնումէն չառաջնորդուելով: Գործնական մարդու ուղիղ ըմբռնումն ալ արհամարհելի չէ, սակայն, ինչպէս կը կարծէ Ենովք Արմէն:

Արամ Անտոնեան գեղեցիկ պատկեր մը կը գծէ Ց. Զէնթէրճեանի, որուն գըլխաւոր արժանիքը եղած է գրավաճառութիւնը և Տէրոյենցի դէմ զգացած ատելութիւնը: Ապա Ադամեանի սիրային մէկ տոմսակը առաջ կը բերէ զոր հարկաւ «սիրուն» օրիորդ մը գրքի մը մէջ դրած է եղեր: Տաղանդաւոր դերասանը այս տոմսակին մէջ կը յայտնէ որ իր սիրուհիին համբոյրը զինքը գերեզման մղեր է:

Նա այն համբոյրն որով գիս
Վայրկեան մը երկինք թռցուցիր,
Նոյն համբոյրիւ խորն շիրմիս,
Անգթաբար պիտ' իջեցիր:

Ինչպէ՜ս սիրոյս իմ փոխան
Փակեցիր գիս ի գամբան,
Այդ համբոյրով մահաշունչ,
Դատապարտեմ՝ յաւիտեան:

Որ կուտակն քու այտեր
Ծածկեն համբոյրք անխտիր
Անորգանաց փաղչելեր
Յայնժամ յիշէ՛ դու զիմ սէր
Զոր համբոյրովդ մահնեցիր:

Կէօթէի Երգչի Նզովքէն անշուշտ շատ հեռու չէ այս դատապարտութիւնը:

Թլկատինցին լաւագոյն նիւթ մը չէ գտած քան «Ո՞վ աղօթէր» վերնագրով ծոյլ ու ապիկար վարդապետի մը արարքը, երիցուհիին և տան հարսներէն ախորժիլը և 90ամեայ հասակին մէջ անշուք մահուամբ վախճանիլը: Որուն ինչ հոգ որ այս վարդապետին համար ոչ ոք չէ աղօթեր: Վարդապետներու ծուլութիւնը, ապիկարութիւնը, կնամոլութի՛ւնը կ'ուզէ արդեօք չեշտել: Պատկերը շատ աղօտ է: Շարժեցէք վրձիննիդ և իրական կեանքի աւելի երփնագեղ տեսարաններ պարզեցէք, որ աւելի դիւրըմբռնելի և իւրացնելի ըլլայ:

Երկու «գողտրիկ» ոտանաւորներ կը զարդարեն Մասիսին այս թիւը: Սիպիլ հինգ տուներով «Արցունքներուն հոգեբանութիւնը» կը նկարագրէ: Առաջին չորս տուներուն մէջ արցունքներուն պատճառները և տեսակները կը թուէ և հինգերորդին մէջ կը յայտարարէ.

Ո՜վ արցունքներ, ամէնքնիդ ալ ես կը ճանչնամ,
Թէեւ դժբախտ իմ օրերուս յուշերն ըլլաք,
Չքնաղ յուզմունքով ըղձեմ կ'օրհնեմ ես յարաժամ՝
Ձեզմով կը զգամ սրտիս ապրիլն ես շարունակ:

«Ձեզմով կը զգամ սրտիս ապրիլն ես շարունակ»: — Վերջին տողի իմաստին հետ մենք ալ կատարելապէս համաձայն ենք. բայց ի՞նչ ըսենք առաջին տան առաջին երկու տողերուն, ուր կ'ըսուի, «Արցունքներ կան չիթ չիթ տրտում, մելամաղձոտ, — Որոնք կուլան կաթկթելով այտին վրայ»: Ո՞վ է լացողը, արցունքնե՞րը, — կը շնորհաւորենք: Չենք ըմբռներ նաեւ երկրորդ տան 2րդ և 4րդ տողերու յանգերուն ներդաշնակութիւնը:

Արցունքներ կան պայծառ ու ջինջ անխռով,
Որ սրբուն նշոյլներով կը ՓՈՂՓՈՂԻՆ,
Միրաժներու անձրեւի պէս հանդարտ ու զով,
Երբոր տեղան, օդը բոյր մը կ'առնէ ՀՈՂԷՆ»:

Եղիշէ եպիսկ. Դուրեան «Լուսնին տակ վերնագրով ոտանաւորին մէջ (5 տուն) հմայիչ պատկեր մը կը գծէ լուսնի ճառագայթներուն ալեկոծ ծովին վրայ ինկնալը դիտելով և «տարփաւոր ճակի լուսնի էջքը հմայելու» ճիգը չեշտելով, և ապա «անսաստ ծովը» «խորհուրդի խռովքին» և «յստակ լիճը» «Հաւատքի թովքին» նմանցնելով: Բանաստեղծ և գիտնական եպիսկոպոսին այս ոտանաւորը իր արտաքին ձեւով զՀայնէ կը յիշեցնէ, թէ՛ իմաստի և թէ սրտաբուխ տեսակէտէն գեղեցիկ և հրապուրիչ է: Միայն երկրորդ տան մէջ դեռ գրական բարբառէ չմկըրտուած «լըման» բառին գործածութիւնը գեղահիւս տան տպաւորութիւնը կը տկարացնէ. «1) Ծո՛ց ամէնի, չես կըրնար, ո՛չ, 3) Փարել լըման երկնի Տիկնոջ»:

ԳՐԱՍԷՐ

ԲԺՇԿԱԿԱՆ ՔՐՈՆԻԿ

ՍՈՒՐՃ

Սուրճը, տաք երկիրներու, պղպեղի ծառին ընկեր եղող, սրճենի կոչուած փոքր ծառի մը պտուղն է, որ ալքալակերպ քառատարրեան սրճին անուն թոյնը կը պարունակէ: Աֆիոնի ու իր մէջ պարունակեալ մօռֆինին, ծխախոտին, մոլախինդին և թունաւոր սունկերուն դեղթափն է:

Սուրճը, առաջին անգամ գործածուած է Արաբիայի մէջ. 1554ին Պոլսոյ մէջ, 1615ին Մարսիլիա, 1657ին Վենետիկ, 1669ին Բարիզի օսմանեան դեսպանին միջոցով Բարիզի մէջ: 1670ին Բարիզի մէջ առաջին անգամ Յարութիւն անուն Հայ մը սրճարան բացած է: Իսկ այսօր Եւրոպայի և աշխարհի ամէն կողմը ընդհանրացած է սուրճի գործածութիւնը:

Իբրեւ բժիշկ, 40 տարուան փորձառութիւնով համոզուած եմ թէ սուրճ, թէյ, օղի, գինի, գարեջուր, քօնեաք, շամբանեա և ամէն տեսակ ոգելից ըմպելիները մարդուս ջիղերը գրգռող, ու աֆիոնի, մօրֆինի նման թմրեցուցիչ թոյներ են: Ասոնց ոչ մէկը սնունդ է, զի ոչ մէկը սննդարար տարր մը կը պարունակէ:

Փորձն ու օրէնսները կը հաստատեն թէ մարդիկ որչափ բնութեան օրինաց համաձայն ապրին, պարզօրէն ապրին, նոյնչափ աւելի գոհ, առողջ ու երջանիկ կ'ըլլան:

Քնայպ, իր բնական տաղանդովը, որ առողջապահական տեսակէտով մարդկութեան ամէնէն մեծ բարերարներէն մէկն է, իր ամէն հրատարակութիւններուն մէջ շարունակ ըսած է թէ մարդիկ առողջ, գոհ ու երջանիկ ապրելու համար, ժուժկալ ու բնութեան օրէնքներուն համաձայն ապրելու են: Քնայպ՝ որ կղերական ըլլալով հանդերձ, իր անմահ տաղանդովը, բնութեան ու ժողովուրդին բժիշկն եղած է, կ'ըսէ. «Սուրճը, առողջութեան ամենամեծ թշնամին է, առանց նկատի առնելու դրամական այն անհագին գումարը, որ շատ աւելի օգտակար կերպով կրնայ գործածուիլ»:

Վիճակագրութիւնով հաստատուած է թէ «Ուսուցիչ Առողջութեան» տիտղոսն ունեցող անմահն Քնայպի հրատարակութիւններէն ի վեր, Գերմանիոյ նման մեծ աշխարհի մը մէջ սուրճի սպառումը օրէ օր պակսելու վրայ է:

Այս առողջարար արդիւնքը թէ՛ առողջապահական և թէ՛ տնտեսական երկու տեսակէտով ալ խիստ կարեւոր է:

Սա եւս անուրանալի ճշմարտութիւն մըն է թէ ինչ մեծ ազդեցութիւն ունեցած է Քնայպի ձայնը, զի իրմէ առաջ շատ մեծ համբաւ ունեցող գիտուն վարպետներ, բժիշկ դասատուներ, սուրճին առողջութեան որչափ վնասակար, ջիղերու թոյն ըլլալն ապացուցած, ամէն ճիգ ու ջանք ի գործ դրած են, անոր գործածութեան արգիլելու նպատակով, բայց «ձայն բարբառոյ յանապատի» եղած է:

«Երբ երիտասարդ էի, կ'ըսէ Քնայպ, Սուապի մէջ (Պավիէրայի պզտիկ գիւղ մը) ուր ծնած եմ, գրեթէ անծանօթ էր սուրճը. իսկ այսօր, անխտիր ամէն տուն կը գտնուի:» Սուրճը գրգռիչ է: Սուրճ խմելու սովորութիւն ունեցողին ջիղերը միշտ գրգռութեան մէջ են: Սուրճն ամբողջ մարմինին կը վնասէ, միտքը, մկանունքները կը թուլցնէ. մելամաղձոտութիւն, ուժաթափութիւն, ցնցում և այլն կը պատճառէ:

Կնոջ համար ա՛լ աւելի վնասակար է սուրճը. առանց վարանելու կը համարձակիմ յայտարարել, կ'ըսէ Քնայպ, որովհետեւ մարդուս ուժը կը կորսնցնէ, մարմինը կը քայքայէ, մէկ խօսքով կը սպառէ կեանքը: Կատարելապէս համոզում գոյացուցած եմ, կ'ըսէ Քնայպ, թէ իգական սեռին անարիւնութեան գլխաւոր պատճառը սուրճն է:

Ով որ այս տողերը կարդայ, թո՛ղ հաճի սովրեցնել իր մօրը, կնոջը, քրոջը, ազգականներուն, մէկ խօսքով բոլոր իր ծանօթներուն, թէ, անոնց ախորժակի պակասութիւնը, սրտնեղութիւնը, ջիղերուն միշտ գրգռուած ըլլալը, մտքի թմրութիւնը ևն. ևն. պիտի անհետանան, առանց ո՛և է դեղի, միայն ու միայն սուրճ չխմելով:

Իրաւ է որ Քնայպ, ըլլա՛յ սուրճին, ըլլա՛յ թէյին, երկուքին ալ թոյն ըլլալը միայն գործնական փորձառութիւնով հաստատած է, և ոչ թէ գիտական վարդապետութիւնով ու քիմիական փորձերով. բայց այսու ամենայնիւ գիտութիւնն իր համբաւաւոր և տիեզերահռչակ բժիշկ-առողջապահ հեղինակներուն՝ սուրճին, թէյին, օղիին, գինիին, գարեջուրին, քօնեաքին, շամբանիային, մէկ խօսքով ամէն տեսակ ոգելից ըմպելիներուն, մարդուս ուղեղը, ողնածուծը կակղացնող, թոքերը թարախոտ վէրքերով ծակծկող, սիրտը ճարպոտող, լեարդը խուցրընող, ստամոքսը լափող, աղիքները չորցնող, երիկամունքները բորբոքող, ծննդական գործարանները տկարացնող, մէկ խօսքով մարդուս առողջութիւնը հիմնէն սարսող ըլլալնին հաստատած են:

Ջղային հիւանդութիւններու ենթակայ եղողներուն բուժումը անկարելի է, մինչեւ որ սուրճ խմելէ չդադրին: Մէկ խօսքով, սուրճը, քանի որ ջղային դրութիւնը կը գրգռէ, առհասարակ ամէն մարդու վնասակար է, մանաւանդ կիներուն և տղոց, որոնց ջիղերը գրեթէ միշտ ի գրգիռ կը գտնուին: Եթէ կարելի ըլլար «ջղագրգռութիւն» կոչուած հիւանդութենէն ծնունդ առնող ախտերը անհետացնել, տարակոյս չկայ թէ բժիշկները պարապ պիտի մնային:

Արդարեւ հիւանդութիւններուն մեծագոյն մասին առաջին պատճառը ջղային կեդրոններուն եղող ուղեղին ու ողնածուծին գրգռութիւնն է, դժուարամարսութիւնը, որ ստամոքսացաւը կը ծնի, շատ անգամ ստամոքսատապով կամ ստամոքսի աղեխտապով կը վերջանայ, ստամոքսի ջիղերուն չափազանց գրգռութենէն առաջ եկած է կամ կուգայ:

Մեծ աղիքին հիւանդութիւններուն մեծագոյն մասը, աղիքներուն ու պորտին շուրջը գտնուող ջիղերուն գրգռութեան արդիւնքն են, ինչպէս հաստատած է Լըվէն բժիշկը. դժուարամարսութեան երկրորդ ժամանակամիջոցն է որ ճակատագրապէս առաջինին կը յաջորդէ: Հիւծած, այսինքն տարիներով տեւած փորհարութիւնն ու պնդութիւնը, զանազան ձեւերու տակ, աղիքներուն գրգռուած ջիղերուն արդիւնքներն են:

Դժուարամարսութիւնը, յաճախապէս լեարդին արիւնակուտման հետեւանքն է: Մաղձաքարերը ընդհանրապէս ստամոքսին մաղձին ջիղերուն վրայ ունեցած գործունէութենէն կը ծնին: Ասոր անհերքելի ապացոյցը սա է թէ, լեարդը՝ այս հիւանդութենէն անկարելի է ազատել մինչեւ որ հիւանդը, [illegible] սննդառութեան չդիմէ, ստամոքսը գրգռող կերակուրներէ [illegible]:

Չկայ հիւանդութիւն մը, որուն մէջ անկարելի ըլլայ որ վերագրուեալ ջղային կեդրոններուն վրայ ուղղակի ազդեցութիւն չընէ: Դժուարամարսութիւններու, ստամոքսացաւերու ենթակայ եղողներուն շատերը, սիրտի անդամային հիւանդութիւն ունենալ կը կարծեն, որ շատ ցաւալի, տխուր ու սխալ է: Բժիշկներէն շատերն ալ այս մեծ սխալին մէջ գտնուելով, փոխանակ ստամոքսին ջղային դրութիւնը հանդարտեցնող դեղեր տալու, հիւանդին վիճակը աւելի կը ծանրացնեն, սրտին բաբախումները իբր թէ հանդարտեցնելու համար «մատնուկ» (եիւքսիւք օթը) կոչուած թոյնը խմցնելով, մինչդեռ այս հիւանդութիւնով տառապողներուն յարմար սնունդ մը, ստամոքսին ջիղերը հանդարտեցնելով սրտի բաբախումներն ու ամէն ուրիշ երեւոյթները առանց ո և է դեղի ըստ ինքեան կ'անհետացնեն: Բայց երբ խեղճ հիւանդը, այս սկզբունքով չդարմանուի, հիւանդութիւնը հիննայ, սիրտն ալ այն ատեն իրօք կը հիւանդանայ ու հիւանդութիւնն ալ կ'ըլլայ անբուժելի:

Ասի կը հաստատէ թէ, ստամոքսի պարզ ու թեթեւ կարծուած հիւանդութիւն մը, դժուարամարսութիւն մը, սկզբնապատճառ կ'ըլլայ, սրտի անդամային ընդհանրապէս անբուժելի հիւանդութեան մը, որուն առաջին պատճառը եղած է ստամոքսի ջիղերուն գրգռութիւնը:

Գրգռուած ջղային կեդրոնները սնընդառութիւնը կը խանգարեն, կ'ապականեն ու ընդհանրապէս սկզբնապատճառ են յօդակաթուածի, յօդացաւի, յօդատապի, աւազի քարի, շաքարախտի եւայլն: Ինչ է յօդացաւը, եթէ ոչ ջիղերու հիւանդութիւն մը, զգայական, շարժիչ ու խողովակային շարժիչ կոչուած ջիղերու:

Ինչպէս կրնան մեկնուիլ յօդացաւի յանկարծական փոփոխութիւնները որ շատ անգամ մարմինոյ մէկ յօդուածէն միւսը կ'անցնին: Յօդացաւի ենթակայ եղողին այսօր գլուխը, վաղը ոտքը, միւս օր ձեռքը, ստամոքսը կամ աղիքը կը ցաւի: Յօդացաւի ենթակայ եղողներուն շատերը եթէ լաւ հարցուփորձ ըլլուին, անցեալին մէջ դժուարամարսութիւն ունենալնին պիտի խոստովանին, ինչպէս որ ներկային ալ ստամոքսի մնադեղուած, կող եայլն ունենալնին կը ստուգուի:

Ահա բոլոր ասոնք կը հաստատեն թէ շատ անգամ յօդացաւը ջղային դրութիւններու գրգռումի արդիւնք կամ հետեւանք է: Ջղագրգռութիւնները, ջղացաւութիւնները, ջղաւորութիւնները, ցնցապարը, յղի կանանց սրտխառնուքը, եայլն պատճառ ունին ջիղերուն գրգռութիւնը: Ասոնցմէ կը հետեւի թէ, մեր օրերուն, ընդհանրապէս տիրող հիւանդութիւնները ջղային պաշտօններուն խանգարումին արդիւնքն են: Այս առթիւ կը համարձակիմ ըսել թէ դժուարամարսութիւն, ստամոքսացաւ, ջղցաւ եայլն, բժիշկներուն կողմէն ստեղծուած անուններ, ու առանց դարմանումը դժուարացնող հիւանդութիւններ են, որոնք չեն գիտեր կամ չեն ուզեր գիտնալ թէ բոլոր այս տարբեր ձեւով ցաւերուն կամ հիւանդութիւններուն սկզբնապատճառը ջղային կեդրոններու, ուղեղին, ողնածուծին գրգռուած ըլլալուն ախտանիշերն են:

Արդարեւ, կը տեսնենք թէ մէկ կողմէ հիւանդութիւններուն շատին պատճառը ջղային գրգռութիւնն է, միւս կողմէ ալ կերակուրներուն մէջ իբրեւ սնունդ մտնող զանազան ուտելիքներն ու ըմպելիներն են, ինչպէս համեմունք, ոգելից ըմպելիք, սուրճ, եայլն:

Սուրճին գործածութիւնը ո՛րչափ ընդհանրանայ, միեւնոյն համեմատութիւնով ջղային հիւանդութիւններն ալ կ'աւելնան: Առաջները միայն քաղաքացիները կը խմէին, ու այն ատեն ջղացաւութիւնները, ջղագարութիւնները, դժուարամարսութիւնները, ստամոքսացաւերը, չարժլախտը, յօդուածակաթուածը, յօդատապը, աւազը, լեարդական ու միզային քարերը, շաքարախտը, սպիտակախտը, ուղեղային կաթուածը, սրտի հիւանդութիւնները, ըլլայ ջղային, ըլլայ անդամային, միայն քաղաքացիներու յատուկ հիւանդութիւններ էին: Բայց այսօր ցաւալի է տեսնել թէ սուրճը մինչեւ 5-10 տունէ բաղկացեալ գիւղերու մէջ ընդհանրանալով 50—60 տարի առաջ գիւղացիներու անծանօթ եղող վերոյիշ-

---

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (62)

ԺԻՒԼ ՄԷՐԻ

Գեղանի Կոմսուհիի Մը ԱՐԿԱԾՆԵՐԸ

ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՍ

ԳԱՅԼԵՐՆ ՈՒ ԳԱՌՆՈՒԿԸ

ԺԱ.

ՍԷՐԸ ԱՆՏԱՌՆԵՐՈՒՆ ՄԷՋ

—Մեծ խնջոյք մը տուին: Պառաւ կինը ամէնուրեք կը պոռչտար. «Այդ տղաքը զրպարտիչներ ու անզգամներ են: Մեր վրայ կը խնդան անոնք: Եռացած ձէթի մէջ ձգելու է»: Բայց աղնուականը չանսաց մօրը... ու ջուրը սկսաւ պաղիլ... Վարդը ներս բերին՝ փառաւոր անօթի մը մէջ դրուած, ու վարդը սկսաւ երգել... Այն ատեն աղնուականն ըսաւ. «Ուրեմն տղաքը չեն ստած... Ինչ որ պիտի ըսէ Թռչունը, այն պիտի ըլլայ ճշմարտութիւնը...» Թռչունը ներս բերին, համակ ոսկիէ վանդակի մը մէջ դրուած...

—Ի՞նչ ըսաւ Թռչունը:

—Սա ըսաւ թէ աղնուականին հէգ կինը շուն մը և կատու մը ծնած չէր, այլ աղջիկ մը ու մանչ մը, երկուքն ալ աղուորիկ, արեգակնաւէտ օրուան մը արշալոյսին պէս, որոնք պառաւ կնոջ կողմէ ծով նետել տրուած էին... Մինչ աղնուականը չէր ուզեր հաւատ ընծայել, Թռչունը յաւելց. «Ինչպէս որ ճշմարիտ է ջուրին պաղիլը և վարդին երգելը, նոյնպէս ճշմարիտ է քիչ մը առաջ ըսածս... և այդ երկու տղաքն են անոնք զորս ձեր աջէն կը տեսնէք հիմա...»

—Յետոյ ի՞նչ եղաւ:

—Աղնուականը արտասուալից համբուրեց տղաքը և իր քով վերահաստատեց զանոնք: Եւ որովհետեւ այդքան ոճիրներ անպատիժ չէին կրնար մնալ, պառաւ կինը նետեցին եռացած ջուրի մէջ...

—Այո՛, իմ վիճակիս և պատմած աւանդավէպիդ տղոց վիճակին միջեւ նմանութիւն կայ, ըսաւ Ռօզ-Լիզօն: Բայց դիւթիչ ձայնով վարդ չեմ ճանչնար, և ո՛չ ալ պաղող ջուր... Վոժի անտառներուն մէջ բարի պարիկներ չկան, որպէս զի գան ինծի ցոյց տան ճշմարտութիւնը յայտնող Թռչունը...

—Թերեւս, Լիզօն... Եթէ աղէկ փնտռէ մարդ, այսօր իսկ կրնայ գտնել կախարդներ ու պարիկներ... Միայն թէ պէտք է պրպտել և լաւ ճանչնալ անտառը... Գալով Թռչունին, Լիզօն, անկէ այնչափ շատ կայ որ խիստ դժուար պիտի ըլլայ հասկնալ թէ անոնցմէ ո՛ր պիտի կրնայ ճշմարտութիւնն յայտնել...

—Հանրիօ, եթէ երբեք աւանդավէպին հաւատ ընծայեմ, գիս սիրողները չպիտի ըլլան ամէն անոնք որ կ'ըսեն. «Կը սիրեմ քեզ», այլ այն անձը որ պիտի ըսէ ինծի. «Չեմ սիրեր քեզ:»

—Թերեւս, պատասխանեց Սիպուլօ այլայլած ձայնով:

—Մանաւանդ գիս սիրողը պիտի ըսէր թէ չի սիրեր գիս...

—Թերեւս, Լիզօն:

—Բայց եթէ այդ այդ անձը կը սիրէ գիս, ինչո՞ւ պիտի ստէր... Աւանդավէպին հնազանդելո՞ւ համար միթէ...

—Թերեւս, Լիզօն:

—Կամ երկչոտութեան և կամ ինքզինքին վրայ վստահութիւն չունենալուն պատճառաւ:

—Թերեւս, Լիզօն:

—Միթէ այդ անձը կը կարծէ որ իր սէրը փոխադարձ չպիտի՞ ըլլայ:

—Թերեւս, Լիզօն: Այդ ամէնը հաւանական է... Լօրէնի բարի պարիկին պէտք կայ՝ այդ մասին լուսաբանուելու համար: Իմ կարծիքովս՝ դժուարալոյծ խնդիր մըն է...

Դեռատի աղջիկը կասկածոտ ու տարտամ նայուածք մը ձգելով Հանրիոյի վրայ, ըսաւ.

—Հանրիօ, կարծեմ թէ յաճախ կը պարծենայիր որ ամէն ինչ կրնաս գուշակել և բացատրել:

—Ո՛հ, Լիզօն, դարձեալ կը պարծենամ:

Ռօզ-Լիզօն լուռ մնաց:

Սիպուլօ շատ մտազբաղ երեւոյթ մը առաւ: Երկրորդ անգամ ըլլալով՝ Ռօզ գաղտագողի նայուածք մը ձգեց Սիպուլոյի վրայ, որուն աղուոր թուխ աչքերը լեցուեցան և միեւնոյն ատեն յուզումնալից ուրախութիւն մը զգաց:

Բայց Սիպուլօ չտեսաւ այդ բանը: Եղեւնիի ոստի մը հետ կը խաղար:

Երկարատեւ լռութենէ մը յետոյ, Ռօզ ոտքի ելլելով, ըսաւ.

—Քալենք: Ոտքերս թմրեցան:

—Շա՛տ լաւ:

Ռօզ, բարեկամին ձեռքէն բռնած, ճամբան շարունակեց:

Ամբողջ օրը, Սիպուլօ ջղագրգռութեան մը մատնուած, կը շաղակրատէր. երբեմն ալ բերանը չէր բանար՝ արտասովոր մտազբաղումներու մէջ թաղուած:

Ռօզ-Լիզօն անտառին խորը կատարած պտոյտէն գոհ, իր ընկերը դիտելու երեւոյթ չունէր:

—Այս տարի ճպուռներ եկած են այս կողմերը. միթէ չե՞ս գիտեր:

—Իրաւ որ չտեսայ զանոնք, այսինքն այն թռչունները որոնք ճպուռ կը կոչուին հիւսիսակողմը... պայմանաւ որ մարախ չըլլան անոնք...

—Մտիկ ըրէ՛, աւասիկ ճպուռ մը որ պուրակին մէջ կ'երգէ... Անտառը պայծառ է և արեգակը մինչեւ հոս կը թափանցէ. ատկէ աւելին պէտք չկայ՝ ուրախութեամբ տաղերգելու համար ճպուռին... Լիզօն, ճպուռը շատ երջանիկ է, այնպէս չէ՞... Երբեմն մարդ կ'ուզէ անասուններուն պէս ըլլալ, սա նկատումով թէ անոնք չեն խորհիր... բայց սխալ է այդ կարծիքը. անասունները կը խորհին, կ'երազեն, կը տառապին և երջանիկ են իրենց հասկցած կերպով, ուրկէ մենք... Զարմանալի չէ՞ միթէ, ըսաւ յանկարծ:

—Ինչ բան զարմանալի կը գտնես:

—Ճպուռները բարեբաստիկ նշան մը կը համարուին, երբ օրուան մէջ ո և է ժամուն կ'երգեն, լուսնային ամսուն տասներեքերորդ օրը... և երբ ամպ չկայ կապոյտ երկինքին մէջ... Ասոնցմէ և ո՛չ մէկը կը պակսի, և սակայն երջանիկ չենք... Դուն երջանիկ չես՝ գլխուդ եկած դժբախտութիւններուդ պատճառաւ, և ես՝ քեզի համար, քանի որ տխրութեամբ համակուած ես:

—Թերեւս աւելի ետքը պիտի իրականանայ այդ երջանկութիւնը, ըսաւ Ռօզ հառաչելով:

— Այնպէս ըլլալու է... Մտիկ ըրէ ճպուռին երգը, որ հետզհետէ կը բարձրանայ: Կարծես թէ կ'ըմբռնէ մեր ըսածները և կուգայ մեզ ապահովել... Միեւնոյն եղանակը ես ալ պիտի սուլեմ և ան չպիտի փախչի... կրնաս մօտենալ անոր... Սուլելս լսելով՝ գաւազանիս վրայ պիտի գայ նստի... Անգամ մը քթիս վրայ եկաւ նստաւ, երբ իր եղանակը կ'երգէր...

— Անգամ մըն ալ փորձէ՛, ըսաւ Ռօզ զուարճացած:

Սիպուլօ գոհ եղաւ, տեսնելով որ Ռօզ վայրկեան մը իր վշտին վրայ չէր խորհեր ա՛լ եւս: Դողդոջուն կերպով սուլեց, ճպուռին ձայնը հանելով գրեթէ, բայց տիրապետելով անոր ձայնին վրայ: Ճպուռը մտիկ ըրաւ, մերթ ընդմիջեց երգը և ճիւղին երկայնքին ի վար իջաւ յամրօրէն, Սիպուլոյի մօտենալու համար: Երբ ճպուռը ճիւղին ծայրը հասաւ, Սիպուլօ գաւազանը երկարեց անոր: Ճպուռը գաւազանին վրայ եկաւ և սկսաւ յառաջանալ: Սիպուլօ միշտ կը սուլէր: Այս վերջինը աստիճանաբար մինչեւ դէմքը բարձրացուց գաւազանը:

Ու ճպուռը գնաց նստաւ Սիպուլոյի քթին վրայ:

(Շարունակելի)

կալ հիւանդութիւններու ծաւալման պատճառ եղած է անոնց մէջ։

Ստուգուած է թէ, երբ գիւղի մը մէջ սուրճ խմելն սկսուած է, բժիշկն ալ անոր ետեւէն մտած է, որուն հետեւանքն է առողջութեան կորուստն ու երբեմն ալ թշուառութիւնն ու մահը։ Չի բժիշկը չգիտնալով հիւանդութեան պատճառը, սուրճին գործածութիւնը չարգիլեր. հիւանդութիւնը իր ընթացքը կը շարունակէ, որ վերջ ի վերջոյ բոլոր մարմինը կը քանդէ։

Այն որ դիմացկուն ջղային դրութիւն ունի, շատ տարիներ սուրճին թունաւորիչ ազդեցութեանը կը տոկայ. իսկ կիներուն ու տղոց, որոնց ջղային դրութիւնը փափուկ, աւելի տկար, դիւրազգրգիռ է, սուրճին ազդեցութիւնն աւելի դիւրաւ ու շուտով կ'ազդէ ու կը վնասէ։

ՏՔԹ. ՄԱՆՈՒԷԼ Բ. ԻՒԹԻՒՃԵԱՆ

Բերա

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ՖՐԱՆՍԱ

ԵԿԱՄՈՒՏԻ ՏՈՒՐՔԸ ԵՒ ԴԱՀԼԻՃԸ

Եկամուտի վրայ հաստատուելիք տուրքին ծրագիրը զոր Ֆրանսայի ելմտական նախարար Պ. Քայեօ ներկայացուց Երեսփոխանական ժողովին, զանազան մեկնութիւններու պատճառ եղաւ։ Կը յուսացուէր թէ ծրագիրը, ի՛նչ որ ալ ըլլայ, քննադատուէր պահպանողական տարրերուն կողմէ, որոնք սկզբունքով հակառակ են եկամուտի վրայ որ և է տուրքի, վասն զի այդ տեսակ տուրքի մը հաստատման մէջ միջամտութիւն մը կը տեսնեն անհատներու անձնական հարստութեան և տեսակ մը «քոնթրոլ» թէ՛ անոնց և թէ անոնց գործածութեանը համար։ Այսուհանդերձ իւրաքանչիւր Ֆրանսացի պարտաւոր է մասնակցիլ Պետութեան ծախքերուն հոգացմանը՝ իր ունեցածին համեմատութեամբ, թէ հարուստը աղքատէն աւելի պարտաւորութիւններ ունի և թէ հարկ է Ֆրանսայի կարօտ դասակարգին բեռը քիչ մը թեթեւցնել, որպէս զի ընդհանուր կեանքը աւելի դիւրատար ըլլայ։ Անհրաժեշտը այն է որ եկամուտի տուրքին հաստատուելովը պահպանուին նաեւ բոլոր օրինաւոր դիւրազգածութիւնները։ Ֆրանսայի նոյն իսկ հանրապետական ու տէմոքրաթ կուսակցութիւնները ազդու կերպով կը հակառակին Ֆրանսայի պետական Ռանթը տուրքի ենթարկելու ծրագրին։ Ամէնէն տարրական ողջմտութիւնն իսկ չընդունիր այդ տեսակ ծրագիր մը, վասն զի անընդունելի պիտի ըլլայ որ ֆրանսական Պետութիւնը իր հաշւոյն բան մը վար դնէ՝ իր փոխ առած գումարին համար վճարելիք տոկոսէն։ Ուրեմն Պ. Քայեօ հոգածութիւնը ունեցաւ զգուշանալու Ռանթին վրայ տուրք դնելու ծրագրէն, գէթ ուղղակի կերպով, և բաւական տրամաբանական հիմ մը տուաւ իր ծրագրին. հարիւրին չորս՝ շարժուն և անշարժ դրամագլուխներու վրայ, հարիւրին երեք ու կէս՝ ձեռարուեստի ու առեւտրական եկամուտներու վրայ և հարիւրին երեք՝ աշխատութեան եկամուտներուն վրայ։ Միւս կողմէ սա յայտնի է թէ համապարփակ տուրքին ենթակայ պիտի ըլլան հինգ հազար ֆրանքէն աւելի եկամուտ ունեցողները. այդ ալ պարզ յայտարարութեան մը վրայ հիմնուած է, ինչ որ պիտի ընդունուի, եթէ ճիշդ չըլլալու մասին ապացոյց մը գոյութիւն չունենայ։ Այս վերջին տրամադրութեան նպատակն է վարչական խուզարկութեանց պատճառ չտալ։ Հաւանական է որ այդ ծրագրին նկատմամբ Պ. Քլէմանսօ ու իր պաշտօնակիցները խստիւ քննադատուին։ Ընկերվարական և արմատական-ընկերվարական կուսակցութիւնները անշուշտ ույժ պիտի տան նոյն ծրագրին, բայց միւս բոլոր կուսակցութիւնները, նոյն իսկ կարգ մը արմատական տարրեր, որոնք բաւական սերտ առնչութիւն ունին ունեւոր դասակարգին հետ, ամէն ջանք պիտի ընեն՝ եկամուտի տուրքին ծրագիրը չյաջողցնելու նպատակաւ։ Հաւանական է նաեւ որ ընդդիմութեան այդ պայքարին ամէնէն աւելի առարկայ պիտի ըլլայ այն իրողութիւնը թէ ֆրանսական Ռանթը առերեւոյթս միայն զերծ է տուրքէ, քանի որ պետական Ռանթով եկամուտ ունեցողները զերծ չեն տուրքէն։ Այդ վերապահումն է զոր դահլիճին հակառակորդները պիտի շահագործեն հաւանօրէն։ Օտար արժեթուղթերու համար սահմանուած մասնաւոր պայմաններուն գալով, որոնք իրենց անուանական արժէքին համաձայն հարիւրին երկու համեմատութեամբ դրոշմի տուրք մը և հարիւրին հինգ եկամուտի տուրք հատուցանելով ազատ մուտք ունին ֆրանսական հրապարակներուն մէջ, ատոնց համար կարելի չէ մոռնալ թէ ծանր տուրքի մը ենթարկուած են։ Վերջապէս, եկամուտի տուրքին ծրագիրը ներշնչուած չէ ո՛չ անգլիական դրութենէն, որ անկարելի կ'ըլլայ Ֆրանսայի հարստութեանց և եկամուտներուն ներկայ անջատուած վիճակին բերմամբ, և ոչ ալ գերմանական դրութենէն, որ փոքր կալուածատէրերն ալ զերծ չի կացուցաներ, քանի որ 900 մարքի եկամուտն ալ տուրքի կ'ենթարկէ։ Ֆրանսական դրութիւնը, եթէ ընդունուի, իբրեւ արդիւնք պիտի ունենայ թեթեւացումը հողի և օրականով աշխատողներու վերաբերեալ տուրքերուն։ Այդ կերպով նոյն ծրագիրը աւելի աղքատ դասակարգին համար նպաստաւոր է, բայց քանի որ փոքր հասոյթներու դասակարգը ստուար մեծամասնութիւն մը կը կազմէ Ֆրանսայի մէջ, ուրեմն խորհրդարանական բաւական բուռն վիճաբանութիւններ հաւանական կը նկատուին։ Քաղաքական տեսակէտով խնդիր է գիտնալ թէ եկամուտի տուրքին ծրագիրը երբ ներկայ պարագաներուն մէջ Երեսփ. ժողովին կը ներկայացուի, միթէ խոտորեցում մը առաջ չի՞ բերեր և պարզապէս գործնական միջոց մը չէ՞ նախարարական մեծամասնութեան վերստին միացնելու ընկերվարական և ընկերվարական-արմատական կուսակցութիւնները, որոնք կը սպառնային իբրեւ ընդդիմադիր ներկայանալ Պ. Քլէմանսօյի դահլիճին։ Այդ պարագային մէջ խոտորեցումը բաւական յանդուգն բան մը պիտի ըլլայ, վասն զի նախարարութիւնը, որ ամբողջ իր ուշադրութեան առարկայ ըրած էր բաժանման օրէնքին կիրառումը, հիմա մէկի դէմ երկու դժուարութեանց հանդէպ պիտի գտնուի։ Ձախաւորները, որոնք դահլիճին ույժ կուտան բաժանման օրէնքին լայնախոհ կերպով կիրառումին մէջ, պիտի ընդդիմանան եկամուտի տուրքին ծրագրին համար. ձախակողմի տարրերը, որոնք տուրքի այդ ծրագրին ույժ կուտան, միւս կողմէ պիտի շարունակեն մեղադրել Պ. Պրիանը, ըսելով որ շատ զիջողութիւն կ'ընէ կաթոլիկ կղերին՝ բաժանման դրութեան հաստատմանը համար։ Ուրեմն հաւասարակշռութիւնը պահպանելու բաւական դժուարին խնդիր մը պիտի ներկայանայ և Պ. Քլէմանսօյի ամբողջ ճկունութեանը պէտք պիտի ըլլայ՝ անակնկալներու և ձախակողմի ու աջակողմի իր հակառակորդներուն մեքենայութեանց առաջքը առնելու համար։

(Լէնտ. Պէլժ)

ԳԵՐՄԱՆԻԱ

ԸՆՏՐԱԿԱՆ ՊԱՅՔԱՐԸ

Գերմանիոյ մէջ օրուան խնդիրն այն է թէ Ռայխսդակին ատենապետը ո՛ր կուսակցութենէն պիտի ընտրուի։ Մինչեւ հիմա ատենապետը կեդրոնի կուսակցութենէն կ'ընտրուէր, իբրեւ նախարարական և ժողովին ամէնէն բազմաթիւ կուսակցութիւնը, սակայն Ռայխսդակին լուծումէն ի վեր կացութիւնը բաւական փոխուած ըլլալով, կ'երեւայ թէ միւս կուսակցութիւնները բաւական բուռն մրցում մը պիտի կատարեն այդ պաշտօնին համար։ Գերման թերթերէ ոմանք կ'ըսեն թէ ամէն բան կախում պիտի ունենայ նախարարութեան հետեւելիք ընթացքէն՝ կեդրոնի կուսակցութեան հանդէպ։ Գերման այն լրագիրները որոնք նախարարապետին պաշտօնարանէն կը ստանան իրենց ներշնչումները, կը յայտարարեն թէ նախարարութիւնը այնպէս կը նկատէ թէ Գերմանիոյ ազգային մեծամասնութիւնը պէտք է կազմուի կեդրոնէն, Լեհերէն և ընկերվարականներէն դուրս, սերտ համախմբումովը պահպանողական և ազատական բոլոր կուսակցութիւններուն։ Ուրեմն ատոնք պիտի համաձայնին Ռայխսդակի դիւանին անդամոց ընտրութեանը համար, և բնաւ տարակոյս չկայ թէ կացութեան բաւական տէրն են, կեդրոնը բոլորովին հեռացնելու այդ դիւանէն։ Ֆրանսական թերթ մը ատկէ կը հետեւցնէ թէ գերման կառավարութիւնը կ'ուզէ նոր ուղղութիւն մը տալ իր քաղաքականութեան։

ՍՊԱՆԻԱ

ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹԵԱՆՑ ՎԻՃԱԿԸ

Բարիզի թերթի մը Մատրիտի թղթակիցը կարգ մը տեղեկութիւններ կը հաղորդէ Սպանիոյ ազատական կուսակցութիւնը նոր հիմերու վրայ վերակազմելու մասին եղած ջանքերուն նկատմամբ։ Պ. Մոնթէրօ Ռիոսի և Պ. Մորէթի միջեւ բանակցութիւններ կը կատարուին, որոնք սա եզրակացութեան յանգելու հաւանականութիւնը ունին.— Պ. Մորէթ իբրեւ կուսակցութեան պետը պիտի ճանչցուի և այդ կուսակցութեան ծրագրին հիմը պիտի ըլլայ կրօնքներու ազատութիւն, կրօնական և աշխարհային բոլոր ընկերակցութեանց հաւասարութիւն, զինուորական պարտաւորիչ մարզանք և ներքին մաքսերու աստիճանական ջնջում։ Տակաւին յայտնի չէ աջակցութիւնը նոյն կուսակցութեան միւս պետերուն՝ Լոբէզ Տոմինկուէզ մարէշալին, Արմիխօ մարքիզին և Պ. Քանալէխասի, որոնք բոլոր խումբերուն համախմբմանը փափաքող են, պայմանով որ կուսակցութեան բուն իսկ սկզբունքը կատարելապէս յարգուի։ Ֆրանսական ուրիշ թերթ մըն ալ այդ առթիւ կ'ըսէ.— «Շատ մօտիկ վստահութիւն մը ունինք այդ ճիգերուն վրայ։ Եթէ իրաց ներկայ վիճակին մէջ այդ կարգի համախմբում մը կարելի ըլլար, անշուշտ Արմիխօ մարքիզին նախարարութեան հրաժարելէն և Պ. Մորէթի պաշտօնի անցնելէն առաջ տեղի ունենալու էր։ Հիմա շատ ուշ է, քանի որ պահպանողականները գործի գլուխ անցած են և յառաջիկայ ընտրութիւնները պիտի վարեն, որով բնաւ հնարաւորութիւն չկայ թէ ազատական վերակազմուած կուսակցութիւնը կարենայ քաղաքական կարեւոր գործ մը տեսնել։ Իբրեւ ընդդիմադիր՝ աւելի պառակտումներ պիտի ունենայ, մեծամասնութիւն ունեցած թուականէն աւելի մեծ համեմատութեամբ։ Մնաց որ կրօնական միաբանութեանց ծանօթ ծրագիրը լքուած ըլլալով, յայտնի չէ թէ համաձայնութիւնը ո՞ր աստիճան լայնախոհ հիման մը վրայ պիտի կատարուի։ Պ. Քանալէխասի, Ռոմանոնէս կոմսին և Լոբէզ Տոմինկուէզ մարէշալին սկզբունքը բնաւ համանման պիտի չըլլայ Պ. Մորէթի ունեցած սկզբունքներուն։ Այս վերջնոյն արարքներն էին որ առաջ բերին Լոբէզ Տոմինկուէզի նախագահած ազատական համախմբման դահլիճին հրաժարականը և հետեւաբար կարելի չերեւար որ նոյն կուսակցութիւնը ամբողջութեամբ վարելու անհրաժեշտ հեղինակութիւնը ունեցած ըլլայ։»

ՄԱՆՇԻ ԹՈՒՆԷԼԸ

ԾՐԱԳՐԻՆ ՀԱԿԱՌԱԿՈՐԴՆԵՐԸ

Ինտէբանտանս Պէլժ հետեւեալը ստացած է Լոնտոնի իր թղթակցէն.

Խորհրդարանին ներկայ նստաշրջանին մէջ վիճաբանութեան ենթարկուելիք կարեւոր ծրագիրն է այն որ կը վերաբերի Մանշի տակէն թունէլի մը շինութեան։ Որքան մօտենայ վիճաբանութեան թուականը, մարտ 12, այդ մեծ ծրագրին նկատմամբ ընդդիմութիւնը հետզհետէ այնքան բուռն հանգամանք մը կը ստանայ։ Անոր դէմ հանուած պատճառաբանութեանց շատերը պարզապէս ապշեցուցիչ են. կարելի է զայնս սապէս ամփոփել.— Նախ, կ'ըսեն, անգլիական ձեռարուեստի արտադրութիւնները, երբ Ֆրանսա մտնեն, միջին հաշուով հարիւրին 34 տուրքի մը կ'ենթարկուին, մինչդեռ ֆրանսական նոյն կարգի արտադրութիւնները առանց մաքսի Անգլիա կը մտնեն։ Անգլիական վաճառականները ի՛նչպէս կրնան կուսակից ըլլալ ձեռնարկի մը, որուն շնորհիւ ֆրանսական արտադրութիւնները պիտի ողողեն անգլիական հրապարակը։ Այս պատճառաբանութիւնը մէջ կը բերեն Պ. Չէմպըրլէնի սիրական ծրագրին կուսակիցները։ Երկրորդ, Ֆրանսա զինեալ ազգ մըն է, մինչդեռ Անգլիա, զինուորական տեսակէտով այնպէս չէ, և թէ Անգլիա ու Ֆրանսա հիմա աշխարհի ամէնէն լաւագոյն բարեկամներն են, սակայն բոլորովին անկարելի չէ թէ ազգայնականները օր մը Ֆրանսայի մէջ տիրապետող ազդեցութիւն մը չունենան և դաշնակցին Գերմանիոյ հետ։ Թունէլը, այդ պայմաններուն մէջ, շատ յարմար պիտի ըլլայ զօրաբանակ մը Անգլիա փոխադրելու համար։ Այս մտացածին «թէզ»ը կը պաշտպանեն ոչ միայն այն տեսակ շատ լուրջ մարդեր որոնց կարծիքը հեղինակութիւն մըն է միութենական կուսակցութեան մէջ, այլ նաեւ կարգ մը արմատականներ. ատոնք կ'ըսեն.— «Մենք մեր «ճինկօ»ները ունինք, բայց Ֆրանսա ալ՝ իր «շովէն»ները»։ Այդ արմատականներէն մէկը՝ Պ. Ռըսէլ, որ Կլատսթոնի բարեկամն էր և անոր կենսագրութիւնը գրած է, հակառակ է թունէլին, վախնալով որ մի՛ գուցէ այդ թունէլը Անգլիոյ մէջ նպաստէ զինուորական ոգիին զարգացմանը։ Պ. Ռըսէլի կարծիքով Մանշի թունէլը պիտի աւելցնէ պատերազմի երկիւղները, որով անգլիական գործունէութիւնը պիտի վնասուի։ Դրական փիլիսոփայութեան դպրոցին պետը՝ Պ. Ֆրէտէրիք Հարիսըն, որ միշտ Ֆրանսայի բարեկամը եղած, և 1877ին, իբրեւ թղթակից Թայմզի, ամենամեծ ծառայութիւններ մատուցած է Ֆրանսայի հանրապետական կուսակցութեան, սա նորանշան սկզբունքը մէջ կը բերէ թէ մարդիկ որքան շատ ճանչնան զիրար այնքան նուազ կը սիրեն զիրար, որով թունէլը, երկու ժողովուրդներուն միջեւ յարաբերութիւնները դիւրացնելով հանդերձ, զանոնք իրարու նուազ բարեկամ ընելու վտանգը կը սպառնայ։ Հակառակ այս սքանչելի պատճառաբանութեանց, որոնք գէթ արժանիք մը ունին՝ այսինքն կը հաստատեն թէ բրիտանական անհեթեթութիւնը — կարելի է արդիւնք կղզեկան ըլլալու — մնալի բառ մը չէ, միշտ կը հաւատամ թէ Մանշի տակէն թունէլ մը շինելու ծրագիրը երկրորդ ընթերցումով պիտի քուէարկուի և յանձնաժողովի մը պիտի յղուի։ Անկարելի է թէ այն տեսակ թուականի մը, ուր Անգլիոյ մէջ ազատական կուսակցութիւնը մեծամասնութիւն ունի, Երեսփ. ժողովը նկատողութեան չառնէ այդ կարգի ծրագիր մը։

ՁԱՆԱԶԱՆՔ

ՉԻՆԱՑԻ ՈՒՍԱՆՈՂՆԵՐ ԵՒՐՈՊԱՅԻ ՄԷՋ.— Պերլինի մէջ իրազեկ աղբիւրէ կը հաւաստեն թէ Չինացի բարեկցիկ ընտանիքներէն 40—50,000 չինացի ուսանողներ այս տարի Եւրոպա պիտի ղրկուին կառավարութեան օգնութեամբ։

ԱՄԵՐԻԿԱՑԻ ՀԱՐԿԱՏՈՒՔ.— Հետաքրքրական է լսել թէ ամերիկացի միլիառատէրերը տարեկան ո՛րչափ տուրք կը վճարեն։ Անտրիւ Քարնէկի կը վճարէ տարեկան հինգ միլիոն տոլար, Վանտըրպիլդ՝ 2,800,000, Ճօն Րօքֆէլլըր՝ 2 միլիոն 500,000, Րըսէլ Սէյճ՝ երկու միլիոն, Բիրբօնդ Մորկան՝ 400,000, Ուիլեըմ Րօքֆէլլըր 350,000, Հ. Րօճըրս՝ 300,000 և Եաքօպ Շիֆ՝ 200 000 տոլար։

ՄԱՆԿԱՆ ՑՈՒՑԱՀԱՆԴԷՍ.— Մինչեւ ցարդ միայն Ամերիկայի մէջ կազմուած այսօրինակ ցուցահանդէս մը տեղի ունեցաւ այս օրերս Լոնտոնի արուարձաններէն Սդրէդֆորտի մէջ։ 2½—3 տարեկան 85 տղաք ցուցադրուած էին։ Մրցանակ ստացան այն տղաքները որոնք աւելի ծանր կը կշռէին և գեղեցիկ մազեր ունէին։ Ցուցադրիչ յանձնաժողովը գեղեցիկ մայրերուն և առողջ երկւորեակ ունեցող մայրերուն ալ մրցանակներ տուաւ։

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՀՐԱՊԱՐԱԿԸ

ՑՈՐԵՆ	Փարա
Առաջին ճերմակ օխան	36 -36½
Երկրորդ » »	34 -34½
Խառն »	32 -
Ջավտարլը »	31 -
Կարծր առաջին »	38 -38½
» միջին »	34 -36
ԱԼԻՒՐ	Ղրշ.
Տեղական գըրմա Ա. Պարկ	71 -72
» » Բ. »	69 -

Այսօր 16 վակօն Անատօլըի ցորեն ժամանեց.

ԹԵՖ

Օխան 17-18 փարա

ԳԱՐԻ

Քէօսթէնճէ	քիլէն	13-13½
Ռումէլի		12-12½

ՑՈՐԵՆԻ ՀՐԱՊԱՐԱԿ

31 Յունվար

Նիւ-Եորք	պատրաստ		79.3.8
»	մարտի	համար	.
» 1907	մայիսի	»	84.1.2
»	հոկտ.ի	»	79.8.8
»	դեկտ.ի	»	81.1.2
Լիվրբուլ	պատրաստ		7.
»	յուլիսի	»	.
»	դեկտ.ի	»	6.4.1.2
»	մայիսի	»	6.5.

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ

ԱՍՏԻՃԱՆ.— Վեզիրութեան աստիճան տրուեցաւ արարողապետ Ղալիպ պէյի։

— Իւլայի առաջին աստիճան տրուեցաւ Վառօղարանի և Պէօյիւք ու Քիւչիւք Չէքմէճէներու ծովեզերքներուն և ամբողջ գիծին պահպանութեան շղթային քննիչ Հասան Ֆեհմի էֆ.ի։

ՊԱՇՏՕՆ.— Գոնեայի նահանգին Արապսուն գաւառակին նաիպ անուանուեցաւ Արաճի նախորդ նաիպ Ահմէտ Ճեվտէթ էֆ.։ Նոյն նահանգին Էկէրտիր գաւառակին նաիպ՝ Քաչանիքի նախորդ նաիպ Մեհմէտ Հիլմի էֆ.։ Նոյն նահանգին Էկէրտիր գաւառակին նաիպ՝ Քաչանիքի նախորդ նաիպ Մեհմէտ Հիլմի էֆ.։ Նոյն նահանգին Պօզգըր գաւառակին նաիպ՝ Տիվրիկիի նախորդ նաիպ Ահմէտ Թէֆիք էֆ.։ Այտընի նահանգին Նազիլլիի գաւառակին նաիպ՝ Իւշաքի նախկին նաիպ Մեհմէտ Ալի էֆ.։

— Տրապիզոնի նահանգին վերաքննիչ ատեանին պատժական ճիւղին նախագահ անուանուեցաւ Մանաստըրի նահանգին վերաքննիչ ատեանին պատժական ճիւղին նախագահ Քեամիլ պէյ, որուն յաջորդեց Այտընի նահանգին վերաքննիչ ատեանին պատժական ճիւղին նախորդ նախագահ Մուսթաֆա Նէտիմ էֆ.։ Գասթէմունիի նահանգին վերաքննիչ ատեանին պատժական ճիւղին նախագահ անուանուեցաւ Ատանայի նահանգին վերաքննիչ ատեանին ընդհանուր դատախազ Եահեա Զէքիայի էֆ. որուն յաջորդեց Էնկիւրիի նահանգին կեդրոնական նախնական դատարանին հուգուգի ճիւղին նախագահ Սալիհ Հիլմի էֆ.։ Գոսովայի նահանգին վերաքննիչ ատեանին պատժական ճիւղին նախագահ անուանուեցաւ Էտիրնէի նահանգին վերաքննիչ ատեանին ընդհանուր դատախազ Ապտուլլահ Րէֆէթ պէյ, որուն յաջորդեց Գոսովայի նահանգին կեդրոնական նախնական դատարանին պատժական ճիւղին նախագահ Հաֆըզ Էչհամի պէյ։ Անոր ալ յաջորդեց Տիարպէքիրի նահանգին կեդրոնական նախնական դատարանին պատժական ճիւղին նախագահ Մեհմէտ Մունիր էֆ.։ Այս վերջնոյն յաջորդ կարգուեցաւ Գոնեայի նահանգին կեդրոնական նախնական դատարանին ընդհանուր դատախազի օգնական Նեճիպ էֆ.։ Գոնեայի նահանգին նախնական դատարանին ընդհանուր դատախազի օգնական անուանուեցաւ Պէօթահեայի գաւառին նախնական դատարանին պատժական ճիւղին նախագահ Եուսուֆ Նիհատ պէյ, որուն յաջորդեց Մանիսայի գաւառին նախնական դատարանին ընդհանուր դատախազի օգնական Իպրահիմ Հագգը էֆ.։

ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆ.— Երկրորդ կարգի Օսմանիէ պատուանշան տրուեցաւ Կայս. Թիկնապահ միրլիվա Շէրիֆ Ապտուլլահ ու Ապտիւրրահիմ փաշաներու և գնդապետ Րիզա պէյի։ Չորրորդ կարգի Մէճիտիէ՝ Գերմանիոյ Ֆրիպուրկ քաղաքին մէջ գործարանատէր Պ. Քարլ Պուքիչի։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՄՈՒՀԱՐՐԷՄ.— Այսօր, Մուհարրէմ 1, իսլամական 1325 թուականի տարեգլուխին առթիւ, կրօնային, քաղաքային ու զինուորական բարձրաստիճան պաշտօնատարները Կայս. Պալատ կ'երթան՝ իրենց շնորհաւորութիւնները մատուցանելու։

— Մէքքէի Էմիրը, Եգիպտոսի Խտիվը, բոլոր կուսակալները, զօրաբանակներու հրամանատարները և օտար տէրութեանց քով գտնուող օսմ. դեսպանները, Մուհարրէմի առթիւ, շնորհաւորական հեռագիրներ ուղղած են Կայս. Պալատ։

— Ելմտական նախարարութիւնը Կայս. Պալատ մատոյց Մուհարրէմի առթիւ Փօղերանոցին մէջ պատրաստուած ոսկի և արծաթ նոր դրամները։

— Հպատակ հասարակութեանց հոգեւոր պետերը, դեսպանատանց առաջին թարգմանները և առեւտրական ու ելեւմտական մեծ հաստատութեանց Տնօրէնները, այսօր, Կայս. Պալատ կ'երթան՝ իրենց շնորհաւորութիւնները մատուցանելու։

ՂԱԼԻՊ ՓԱՇԱ.— Արարողապետ Ղալիպ փաշա, իրեն Վեզիրութեան աստիճան շնորհուելուն առթիւ, երախտագիտութիւն մատոյց յոտս Կայս. Գահոյից։

ՍՊԱՐԱՊԵՏ Րիզա փաշա, որ մէկ քանի օրէ ի վեր հիւանդ էր, բոլորովին ապաքինած ըլլալով, Կայս. Պալատ գնաց և իր հիւանդութեանը միջոցին ցոյց տրուած Կայս. հոգածութեան համար երախտագիտութիւն մատոյց։ Սպարապետ փաշան, երէկ, Բ. Դուռը երթալով ներկայ գտնուեցաւ նախարարաց Խորհուրդի նիստին։

ԹՈՒՐՔԻԱ ԵՒ ՌՈՒՄԱՆԻԱ.— Վիեննայի ռումանական դեսպան Պ. Լահովարի և Սուսու իշխանը երկու շաբաթէն Կ. Պոլիս պիտի գան՝ Թուրքիոյ և Ռումանիոյ միջեւ կնքուելիք առեւտրական ու հիւպատոսական պայմանագրութեան մասին բանակցելու համար։

ՕՍՄ. ՊԱՆՔԱՆ որոշած է ճիւղ մը հաստատել Ատաբազարի մէջ։ Այդ մասին տեղական քննութիւն մը կատարելու համար պաշտօնեայ մը ղրկուած է հոն։

ԿԱԼՈՒԱԾԱԿԱՆ ՏՈՒՐՔԵՐԸ.— Բ. Դուռը նկատելով որ Մաքլիյաթի վարչութեան և Պոլսոյ ապահովութեան Սընտուկին կողմէ վաճառուած կալուածներու տուրքը աճուրդին գումարին համեմատութեամբ կը գանձուի, ծանոյց ամէն կողմ որ ուրիշ կալուածներու մասին ալ ծանուցման թուականէն մինչեւ մէկ տարի դիմում ընողներուն դիզուած տուրքերը բարեփոխեալ արժէքին համեմատութեամբ գանձուին, իսկ այդ պայմանաժամը աւարտելէն ետքը երբ դիմում ըլլայ, դիզուած տուրքերը նախկին արժէքին համեմատութեամբ գանձուին։

ՎԱՐՁԱԿԱԼՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ.— Ձեռնհաս պաշտօնարանը որոշեց որ կալուածի մը տիրոջ և վարձակալին կողմէ պատրաստուած պայմանագրութիւնը՝ թաղապետութեանց կողմէ վաւերացուելու համար առնուած հարիւրին մէկ տուրքին տեղ մէկ քառորդ գանձուի. նաեւ կալուածներու պարպուելուն համար ևն. երբ դիմում ըլլայ, թաղապետութիւնները դիւրութիւն ցոյց տան և վճռագիրներու գործադիր դիւաններուն կողմէ տրուելիք որոշմանց համաձայն հարկ եղածը ի գործ դրուի։

ՍԱԿԱՐԱՆԻ մէջ կարգ մը շահամոլներու խարդախութիւնները արգիլելու և ատոնց հեղինակները Սակարանին մէջ չընդունելով անոնց մասին հարկ եղածը ի գործ դնելու համար ծրագիր մը պատրաստուելով Մեծ-Եպարքոսին մատուցուեցաւ։

ԶԳԵՍՏՆԵՐՈՒ ԳԻՆԵՐԸ ՍՂԱԾ.— Զգեստներու գիները Վիեննայի մէջ հարիւրին տասը վրայ դրին։ Վիեննայի մէջ արանց զգեստի դերձակներուն ընդհանուր ժողովը, անցեալ շաբթուան արտասովոր նիստին մէջ, նկատելով որ ուտելիքներու և այլ պէտքերու գիները շարունակաբար վրայ կը դնեն ու գործաւորները առաջուան վարձքերով չեն բաւականանար, նկատելով որ կերպասներու և զգեստի վերաբերեալ զանազան առարկաներու գիները 20-30-40% վրայ դրած են, և նկատելով որ իրաց այս վիճակին մէջ դերձակները կրկնապէս կ'ազդուին այս ընդհանուր սղութենէն, որոշեց առ այժմ հարիւրին տասը յաւելում մը ընել արանց զգեստներու գիներուն վրայ։

ԱՆՏԱՌԻ ՏՈՒՐՔ.— Անտառներու և հանքերու նախարարութիւնը ծանոյց ամէն կողմ որ ժողովրդեան կողմէ քաղաքներու վաճառանոցները տարուած ատաղձ, փայտէ ու ածուխէ առնուելիք անտառի տուրքերը նոյն վաճառանոցներուն տէրերէն գանձուին։

ԻԶՄԻՐԻ Թաղապետութեան արկղակալ Հաֆըզ Մեհմէտ էֆ., կ'ըսէ Իգտամ, 220,000 դրուշի գումար մը իւրացուցած ըլլալով, պետական Խորհուրդին վճռաբեկ ատեանը որոշեց այդ գումարը, դատական ծախքով, գանձել նոյն անձէն և անոր երաշխաւորէն՝ Շէքիպ էֆ.է։

ՀԻՒՄԱՅԷԹ ՐԻՇԱՏ ՊԷՅ, առեւտրական Համիտիէ վարժարանին բնագիտութեան, քիմիագիտութեան և ֆրանսերէնի ուսուցիչը, Մեծ-Եպարքոսութեան թարգման կարգուած ըլլալով, այդ դասերուն աւանդումը փոխանորդաբար պիտի կատարէ Բ. Դրան խորհրդականներու սենեակին օգնականներէն Ահմէտ Մուխթար պէյ։

ՈՉԽԱՐՆԵՐԸ.- Քաղաքապետութիւնը ծանոյց ամէն կողմ՝ արգիլել էգ և յղի ոչխարներու մորթուիլը. նաեւ այդ կարգի ոչխարները երբ Կ. Պոլիս բերուին, իսկոյն իրենց տեղերը վերադարձնել։

«ԹԱՆԶԻՖԱԹ»Ի ՏՈՒՐՔԸ.— Քաղաքապետութիւնը որոշեց որ ասկէ վերջը թաղերու մուխթարները պարտաւոր ըլլան թաղապետութեանց իմաց տալ երբ տան մը բնակիչները ուրիշ տեղ փոխադրուին, որպէս զի «թանզիֆաթ»ի տուրքը կարելի ըլլայ գանձել. նաեւ կալուածատէրները ժամանակին տեղեկութիւն տան թաղապետութեանց՝ իրենց վարձակալը ուրիշ տեղ չփոխադրուած։ Խանութպաններն ալ երբ այդ տուրքը չվճարեն, ատոնց մասին օրէնքին տրամադրութիւնը գործադրուի։ Իբրեւ տիրոջը բնակարան ծառայող տուներու համար ալ, երբ վարձակալութեան պայմանագրութիւնը թաղապետութեանց կողմէ վաւերացած չէ, նոյն տուրքը տիրոջմէն գանձուի։ Խանութներու փոխանցումին առթիւ ալ արհեստապետութեանց կողմէ իլմուխապէր առնելով թաղապետութիւններէն արտօնութիւն խնդրուի։

ԳՈՆԻԱՅԻ նոր կուսակալ Րէշատ պէյ իր նախորդ պաշտօնատեղիէն՝ Տրապիզոնէն ճամբայ ելեր է դէպ ի Գոնիա։

ԿԵՍԱՐԵԱՆ ԵՂԲԱՐՑ ԴԱՏԸ.— Կեսարեան Նշան էֆ. երէկ դատարանին ներկայանալով, բողոքեց իրենց դէմ արձակուած սնանկութեան վճռին դէմ և ըսաւ թէ անձնական տկարութեան պատճառաւ մինչեւ հիմա չէր կրցած ներկայանալ։ Ժիւժ գոմիսէր Սառըք պէյի և սէնտիքներու ներկայութեանը հարցուփորձի ձեռնարկուեցաւ։ Ժիւժ գոմիսէրը սնանկութեան պատճառները հարցուց և Նշան էֆ. Կեսարեան պատասխանեց թէ իրենք սնանկ վիճակի մէջ չեն, թէ պայմանաժամը լրացած ու անվճար մնացած «պոնօ»ներ չկան և թէ չի գիտեր որ սնանկութեան պահանջումը ո՛րու կողմէ եղած է։ Սէնտիքներէն Բեաթրիպեան էֆ. ըսաւ.— «Ձեր միւս եղբօրը՝ Կեսարեան Թումիկ էֆ.ի հազար հինգ հարիւր ոսկինոց «քամպիալ» ծախեր էք. ծախողը ո՛վ է. փոխարժէքը ո՛րու տուիք»։ Նշան էֆ. պատասխանեց.— «Ես այդ հազար հինգ հարիւր ոսկին, շաբաթ օրը, զեղչով մը առացայ եղբօրմէս՝ Թումիկ Կեսարեանէն, որ սեղանաւորութիւն ալ կ'ընէ. սակայն գումարը նոյն օրը անոր քովը մնաց, վասն զի այդ դրամին պէտք չունէինք և իբրեւ պահեստ զեղչել տուած էինք։ Երկուշաբթի օրը սնանկութիւնը պատահելով, «քամպիալ»ներն ալ ետ չառինք։ Այդ «քամպիալ»ները փոխարէն չունին»։ Նշան էֆ. ուրիշ բացատրութիւններ ալ տալով պնդեց թէ իրենք սնանկ չեն։ Նշան էֆ. աղերսագիր մը մատուցանելով նախնական դատարանին ընդհանուր դատախազութեան, յայտարարեց թէ իրենք սնանկ չեն և սնանկութեան որոշումին դէմ ալ բողոքած են. ուստի խնդրեց որ իրենց դատավարութիւնը տեղի ունենայ և սէնտիքները վնասուց հատուցում պահանջեն պատճառ եղողներէն։

— Կեսարեան եղբարց բոլոր հաշուետոմարները եայլը դատարանին յանձնուած ըլլալով, սէնտիքներու կողմէ կը քննուին։

ԳՈՂՈՒԹԻՒՆ.— Ծանուցուեցաւ թէ Բերա, Մեծ Փողոց, Անատոլը խանին կարգը, չալկավաճառ Սթրոնկիլոյի խանութէն երկու հարիւր ոսկիի չափ առարկաներ գողցուած էին։ Նոյն վաճառատան պահապանը՝ Վասիլ ու եղբայրը Իրաքլի՝ հարցաքննուած էին։ Այս վերջնոյն տունը խուզարկուելով նոյն վաճառատան վերաբերող ապրանքներ գտնուեցան։ Իրաքլիի կինը՝ Բանաեօթա ըսաւ թէ իր ամուսինը զայնս կը բերէր վաճառատունէն։ Այդ երեքը և Ալէքսի ու Քոսթի անուն ուրիշ երկու անձեր ալ ձերբակալուեցան։

ԵՐԷԿ ԳԻՇԵՐՈՒԱՆ ՀՐԴԵՀԸ.— Երէկ գիշեր ժամ 2ին մօտ հրդեհ ծագեցաւ Սկիւտար, Թոյղար Թէբէսի, Տուպալը թաղը, մաքսային նախկին պաշտօնեայ Մուսթաֆա էֆ.ի վարձքով բնակած տունէն, որ ամբողջովին այրեցաւ։

ԿԱՏԻԿ ՓԱՇԱՅԻ մէջ, առջի իրիկունը պատահած հրդեհին առեն, տեղւոյն մզկիթին պարտէզին պատին վրայ բազմաթիւ անձեր ելած կը դիտէին, երբ պատը փլաւ և ամէնքն ալ փլատակներուն տակ մնացին։ Երեք տղաք թեթեւապէս վիրաւորուեցան, սակայն հարկ եղած անմիջական դարմանները եղան։

ՔՍԱԿԱՀԱՏ.— Շարլոթ անուն կին մը, երէկ, գերմանական նամակատան մէջ քովը դրած էր վեց հարիւր ֆր. պարունակող պայուսակը, երբ քսակահատ մը չորթեց զայն։

ՊԱԼԹԱՆ Ապահովագրական Ընկերութեան գրասենեակները փոխադրուած են Ղալաթիա, Տէօյչէ Օրիէնթ Պանքի կից Սինասոն խանը։ 1—5

ՆՊԱՍՏԱՒՈՐ առիթ մը կը ներկայանայ մեր վայելչասէր կիներուն համար. **ԹԻՐԻՆԿ** Վաճառատունը, 1/14 յունուարի երկուշաբթիէն սկսեալ, հարիւրին 20 զեղչով կը վաճառէ կանանց վերաբերեալ զգեստեղէններ։ Անշուշտ Մայրաքաղաքիս բոլոր վայելչասէր կիները պիտի փութան Թիրինկ վաճառատունը, որովհետեւ այդ բացառիկ վաճառումը երկար չպիտի տեւէ։ 9

ՀԱՆՐ. ՊԱՐՏՔԻ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

Ազդ.— Թողեալ Հասոյթներու Ընդհանուր Տօրէնութիւնը կը ծանուցանէ հանրութեան թէ ստորեւ նշանակուած գետին և լիճերուն ձկնորսութեան տուրքին վարձակալութիւնը, ինչպէս նաեւ Ատաբազարի գաւառակին մուշտակաւոր կենդանեաց մորթերու տուրքին վարձակալութիւնը, որուն պայմանաժամը փետրուարի վերջը կ'աւարտի, յիշեալ տեղերու Հանր. Պարտքի գործակալութիւններու կողմէ աճուրդի դրուած է՝ ձկնորսութեան տուրքի վարձակալութիւնը երեք տարուան պայմանաժամով, և մորթերուն տուրքինը՝ մէկ տարուան պայմանաժամով, սկսեալ 1 մարտէն (1323 (1907)։

Աւասիկ վարձու տրուելիք ձկնորսութեան տուրքերուն մանրամասնութիւնները.—

1. Ձկնորսութեան տուրք Քավխարի, որ Սաքարիա գետին մաս կը կազմէ, և սա Քարա-Սու գիւղախումբին մէջ կը գտնուի, Ատաբազարի գաւառակ (Իզմիտ)։ Այդ տուրքերը, ասկէ առաջ, Զի.հիճճէ 19ին, երեք տարուան համար վարձակալութեան տրուած է 38,500 դրուշի։

2. Ձկնորսութեան տուրքերը Աճի-Սու լիճին, սահմանակից ունենալով Աք-Կիւրկէն և Եանըք-Տէրէ՝ Իզմիտի գաւառակին մէջ։ Այդ տուրքերը ասկէ առաջ վարձակալութեան տրուած էին 7510 դրուշի՝ երեք տարուան պայմանաժամով։

3. Սաքարիայի ձկնորսութեան տուրքերը, գետին այն մասին ընթացքէն դուրս, որ կը գտնուի Քարա-Սու գիւղախումբին մէջ՝ Ատաբազարի գաւառակին (Իզմիտ) ենթակայ։ Այդ տուրքերը նախապէս վարձու տրուած էին 1500 դրուշի՝ մէկ տարուան պայմանաժամով։

4. Ձկնորսութեան տուրքերը Պաշ-Պալաքլավայի և իր յարակից մասերուն՝ Ատաբազարի գաւառակին մէջ, ինչպէս նաեւ Օքճի-Տէրէի, Քէօքճի-Վիրանի, Աքկէօլի, Քամիշ-Կէօլի, Բէօր-Սաքարիայի և Քէօրրիւի՝ Քանտըրէ գաւառակին մէջ՝ վարձակալութեան տուրքերը։ Ասկէ առաջ այդ տուրքերը երեք տարուան համար վարձակալութեան տրուած էին 39500 դրուշի։

5. Ատաբազարի մուշտակաւոր կենդանեաց մորթերու տուրքին վարձակալութիւնը, որ նախապէս 2571¼ դրուշի վարձակալութեան տրուած էր մէկ տարուան համար, անցեալին պէս դարձեալ մէկ տարուան պայմանաժամով վարձու պիտի տրուի։

Ամէն անոնք որ Կ. Պոլսոյ մէջ կ'ուզեն մասնակցիլ այդ աճուրդներուն կամ տեղեկութիւններ առնել վարձակալութեան պայմաններուն վրայ, կրնան Հանր. Պարտքի Ընդհ. Տնօրէնութեան (Ձկնորսութեան ճիւղ) դիմել։ Նաեւ պարտաւոր են կանոնական երաշխաւորութիւնը տալ։

ԸՆԴՀ. ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ

27/9 փետր. 1907 (1322)

13—1

⁂

ԱԶԴ.—1323 տարւոյ Մարտ ամիսը մօտեցած ըլլալով, երբ ոգելից ըմպելիներու տուրքին առաջին վճարումը կը կատարուի, Օսմ. Հանր. Պարտքի Թողեալ Հասոյթներու Ընդհ. Տնօրէնութիւնը կը ծանուցանէ թէ Կ. Պոլսոյ մէջ և շրջակայքը հաստատուած ոգելից ըմպելի ծախողները, այս մասին պատրաստուած կանոնագրին 10րդ և 14րդ յօդուածներուն համաձայն, պարտին Փետրուար ամսուն մէջ անձամբ ներկայանալ ոգելից ըմպելիներու տեսչութեան, որ Կ. Պոլսոյ մէջ Ձկնարանի վերին յարկը հաստատուած է, կանոնական հրամանագիրը ստանալու համար։ Անոնք որ յառաջիկայ Մարտ 1էն առաջ չեն ներկայանար, և ոգելից ըմպելի կը ծախեն առանց արտօնագրի, օրինական միջոցներու պիտի ենթարկուին փետր. ամիսը լրանալուն պէս։ 14—1

ԵԿԵՂԵՑԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ի ԿԱՅՍ. ՊԱԼԱՏ

Ս. Պատրիարքը, իր հետն ունենալով գործակատար Արիս էֆ.ն, այսօր Կայս. Պալատ գնաց, Մուհարրէմի առթիւ շնորհաւորութիւններ մատուցանելու յառ Կայս. Գահոյից։ Ն. Սրբազնութիւնը այս առթիւ կ'այցելէ նաև պալատական աւագանիին։

ՄԱՅՐ ԱԹՈՌԻ ԼՈՒՐԵՐ

Ս. Հայրապետին առողջական վիճակը շատ լաւ է եղեր վերջին ժամանակներս, ինչպէս կը հաղորդուի Կաթողիկոսական Դիւանէն։

⁂ Ն. Ս. Օծութիւնը հրամայեր է որ հանգուցեալ Արիստակէս եպիսկ. Սեդրակեանի մատենադարանը նուիրուի Աստրախանի Թեմական նորահաստատ դպրոցին։—Սեդրակեան Սրբազանի հիւանդութեան միջոցին Թիֆլիզի մէջ 6000 րուպլիի գումար մը հանգանակուած և իրեն ղրկուած ըլլալով իր դարմանման համար, Աստրախանի Թեմական դպրոցին վարչութիւնը կը փափաքի այժմ որ այդ գումարը յատկացուի իրենց նորահաստատ Թեմական դպրոցին։ Այս նպատակով Ս. Հայրապետին մօտ հարկ եղած դիմումը ընելու և արտօնութիւն խնդրելու համար՝ Աստրախանէն պատգամաւորութիւն մը գացեր է Էջմիածին։ Սեդրակեան Սրբազան բաւական թուով անտիպ երկասիրութիւններ ունենալուն, իր համակրողներն ու բարեկամները պիտի ձեռնարկեն անոնց հրատարակութեան, տպագրութեան ծախքին յատկացնելով հանգուցելոյն թողած դրամին մէկ մասը։

⁂ Ռուսահայ դպրոցները տակաւին վերջնական ծրագիր մը չկրցան ունենալ։ Անոնցմէ մեծագոյն մասը կը հետեւի 1889ին Մակար Կաթողիկոսի օրով ծխական դպրոցներու համար պատրաստուած ծրագրին որուն մէջ աշխատութեան մեծ բաժին մը ունեցած է ծանօթ մանկավարժ Սեդրաք Մանդինեանց։ Ուրիշներ՝ տեղական մարմիններու ծրագրով կ'ընթանան և կամ կը հետեւին ռուսական նախակրթական դպրոցներու ծրագրին. դպրոցներ ալ կան որոնց ուսումնական ընթացքն ու ծրագիրը թողուած է իրենց ուսուցիչներու քմահաճոյքին։

* * *

Խառն Ժողովը իր երէկուան նիստին մէջ նկատողութեան առաւ գաւառային Առաջնորդարանէ մը ուղղուած գրութիւն մը որով կը տեղեկագրուէր 140ի չափ ընտանիքներու դաւանափոխութիւնը։ Ժողովը որոշեց այդ մասին կարեւորը տնօրինել։

—Տնտեսական Խորհուրդը գումարուեցաւ այս առաւօտ Ղալաթիոյ Խորհրդարանին մէջ։ Անդամներէն ներկայ էին Սիսակ Ձէրիտ պէյ, Արմենակ էֆ. Ինճէեան, Վահան էֆ. Սուրէնեան և Գալուստ էֆ. Գույումճեան։ Խորհուրդը զբաղեցաւ իր օրակարգին վրայ գտնուած խնդիրներով։

—Շումլայէն կը գրեն յուն. 29 թիւով. —«Տ. Մաղաքիա Ս. Պատրիարք Հօր ողբացեալ Եղիսաբէթ Տիրամօր մահուան Ե. տարելիցին առթիւ քաղաքիս Տ. Խորէն Ա. քահանայ Բիւչիւքեանի կարգադրութեամբ երէկ, կիրակի առաւօտ, Ս. Աստուածածնայ եկեղեցւոյս մէջ հոգեհանգստեան պատարագ մատոյց յիշեալ քահանան Ս. Պատրիարք Հօր ողբացեալ Տիրամօր հոգւոյն և Ճաշու գիրքէն յետոյ պարագային յարմար գեղեցիկ դամբանական մը խօսեցաւ, ի վեր հանելով հանգուցելոյն յատկութիւնները իբրեւ ճշմարիտ մայր։ Յաւարտ պատարագին հոգեհանգստեան պաշտօն կատարուեցաւ, առաջնորդութեամբ պատարագիչ քահանային և յիշատակուեցան ողբացեալ Տիրամայրն ու Օրմանեան ընտանիքին ննջեցեալները։»

* * *

ՆՐԱԺՇՏԱԿԱՆ ԵՐԿԵՐ

Ծանօթ արուեստագէտ Յ. Սինանեան էֆ. նոր ու գեղեցիկ ձայնատետր մը հրատարակած է, իր հեղինակութիւնը եղող մեղմօրօր վալս մը, Bonheur perdu, որ պարանցիկ երեկոյթներու մէջ մեծ ընդունելութիւն գտնելու ամէն հրապոյր կ'ընծայէ՝ իր նրբարուեստ ու ճաշակաւոր յօրինուածքովը։ «Կորսուած երջանկութիւն»ը սա առաւելութիւնն ալ կ'ընծայէ որ, իբր valse lente, կրնայ երաժշտական փանթէզիի մը պէս նուագուիլ ու ախորժով ունկնդրուիլ՝ նոյն իսկ պար տեղի չունեցած ժամանակ։ Այս ձայնատետրին տպագրական ճոխութիւնը կը համապատասխանէ եղանակին ներդաշնակութեանը, մանաւանդ կողքը՝ գեղարուեստական խնամքով զարդարուն՝ զոր պատրաստած է փորագրիչ Տիրան էֆ. Ռուֆայէլեան։

⁂ Վարպետին այս հեղինակութեանը հետ, միեւնոյն ժամանակ ստացանք իր նախկին աշակերտներէն Գ. Թօլայեան էֆ.ի երաժշտական անդրանիկ հեղինակութիւնը, Հայ-Լայֆ Բօլքա, զուարթ և ոստոստուն եղանակ մը։ Երիտասարդ դաշնակահարին այս գործն ալ համակիր ընդունելութիւն մը պիտի գտնէ անշուշտ պարի սիրահարներուն կողմէ և դաշնակ գտնուած տուներուն մէջ։ Ճաշակաւոր տպագրութեամբ ձայնատետր մը, սիրուն կողքով։

Ցաւօք կ'իմանանք մահը Գուզկունճուքի բազմամեայ մուխթար Պօղոս էֆ. Սերվերեանի, որ վերջերս հիւանդ ըլլալով, աւանդեց իր հոգին Ազգ. Հիւանդանոցին մէջ։ Հանգուցեալը բարեյիշատակ Սերվերեան Յովհաննէս Ամիրայի որդին էր։ Ամիրան և իր որդին իրենց անձնական ծախքովը շինած են Գուզկունճուքի եկեղեցին, որուն Թաղ. Խորհուրդն՝ ի պատիւ անոնց յիշատակին՝ հանգուցելոյն մարմինը Գուզկունճուք փոխադրել տալով մեծ շուքով կատարել տուաւ այսօր յուղարկաւորութեան հանդէսը։

Տ. ՄՈՒՇԵՂ ԵՊԻՍԿՈՊՈՍԻՆ
''ՎՐԱՆ ԲԱՑ,, ՆԱՄԱԿԸ

Ամբարտաւանութեան, եսամոլութեան և փառամոլութեան այսպիսի մայթքում մը դեռ ո՛չ մէկ եպիսկոպոս կրցած է այնքան հակիրճ տողերու մէջ խտացնել, որքան Տ. Մուշեղ, Ատանայի հապճեպագիր նորընծայ եպիսկոպոսը, Բիւզանդիոնի երեքշաբթի օրուան թիւին մէջ։ Տ. Մուշեղ եպս. կ'երեւակայէ որ Պոլսոյ մամուլը ուրիշ գործ չունի քան իր «Թանկագին» անձով զբաղիլ և յոխորտանօք կը յայտարարէ. «Զիս դուրսը կը սպասեն և հապճեպով կը գրեմ այս տողերը»։ Ո՞րուն ի՞նչ հոգ, Տէր եպիսկ., թէ դուք ձիով կամ էշով կը ճամբորդէք։ Ցաւալի է սակայն որ հապճեպով ձեր կարգին անվայել փողոցային հայհոյանքներ կրնաք տալ «լկտի, յաչաղկոտ» և այլ նման բառեր գործածելով և անձկամիտ ու չհասած տղու մը փութկոտութեամբ սպառնալիք կը կարդաք, ըսելով «դարձեալ ապահովաբար պիտի ցոյց տանք այդ թշնամական գրուածներու ոգին ու հեղինակները»։

Ձեզ կը դատապարտեն եկեղեցական անկարգապահութեան համար, եկեղեցական կարգուսարքի դէմ գրչով ու գործով մեղանչելնուդ համար։ Այս է սկզբունքի խնդիրը։ Դուք, պատուական քաղքենի եպիսկոպոս, միշտ անհատականութիւններ ու նախանձ կը փնտռէք և ձեր խեղճ եսին դէմ աղտոտ վերարկուի մը տակէն կը կարծէք թէ սլաքներ կ'արձակուին։ Շատ խեղճ ու ողորմելի են ձեր գուշակութիւնները։

Գիտցէք որ «Եկեղեցասէր»ի բաղդին ձեր o sp fojoներ բուրդ վերարկուէն և ղալբախէն մաքուր է, Տ. հապճեպագիր։ Ձեր փառամոլութիւնը անսահման է, այդքան գիտենք։ Ձեր վկայութեան ու ինքնաջատագովութեան պէտք չունինք՝ մեր համոզումը հաստատելու համար և ո՛չ ալ «Մուշեղեան» դպրոցի կամ վարժական թղթակիցներու ներբողներուն։

Ի՞նչ կապ ունի Պոլսոյ մամուլին ձեզի ուղղած մեղադրանքը՝ հայ-հռոմէական Գերապայծառի մը Հայ Եկեղեցւոյ գիրկը ընդունուելու խնդրոյն հետ։ Կ'ուզէ՞ք ըսել որ Պօղոս վրդ. Գույումճեան ձեր «սիրուն աչքերուն համար» Հայ Եկեղեցւոյ գիրկը մտաւ։ Որքա՜ն ողորմելի տրամաբանութիւն։ Եթէ Տ. Պօղոս վրդ. համոզմամբ մայրենի Եկեղեցին դիմած չէ, թո՛ղ երթայ հոն ուսկից եկած է։ Այսպիսի աղայական փաստերու վրայ ձեր արժանիքը և արդարացումը հիմնելն և ամէն ուրեք անհատականութիւններ փնտռելն ալ կը ցուցնեն որ դուք երբեք առողջ սկզբունքի մը բարձրութեան դեռ չէք հասած և այսքան անձկամիտ ու հապճեպագիր նամակներով ալ հասնելիք չունիք։

ԵԿԵՂԵՑԱՍԷՐ

Ս. ԵՐՐՈՐԴՈՒԹԻՒՆ ԵԿԵՂԵՑԻԻՆ
ՀԱՐԻՒՐԱՄԵԱԿԸ

Բերայի Ս. Երրորդութիւն եկեղեցւոյ մէջ գտնուած կաշեպատ և 25×16×2.7 նոտր գիր տետրակը, զոր տեսած և կարդացած եմ, ո՛չ միայն պատմական հիմ չունի, այլ և այնպէս նկարագրած է եկեղեցւոյ շինութիւնը, Տ. Զաքարիա քահանայի ձեռնադրութիւնը ու եկեղեցւոյ այրիլը՝ որ կարծես թէ իրենք ալ ժամանակակից եղած ըլլան. ահաւասիկ պատմութիւնը.

«Աստ էր տեսանել զհոգեւորական
«հանդէս, զբերկրառիթ հրճուանս և զանպատում
«խնդութիւն բնակչաց տեղւոյն. և այն ինչ տեսին զխորհուրդ
«Սրբազան Պատարագի որ մատչէին ի
«Նորաշէն սեղանի, սպասաւորեալ յըսպիտակափայլ
«պաշտօն և 'ի նուագող գուսանաց,
«և մատուցեալ եղեալ 'ի հուր
«բերկրութեան, զպատուղ գոհութեան սըրտից
«իւրեանց և ըղձից վեր առաքէին
«Քահանայապետին ճշմարտի որ արժանի
«արար պարգեւել զայն օր բարերաստիկ։

«Ցայսմ տաճարի առաջին երախայրիս
«ընծայեաց լրութեան տեղւոյս՝ բարեյիշատակ
«Տ. Պօղոս Արփիափալ եպիսկոպոսն
«Պրուսայու, որ ազնուական հիւրն
«էր յայնժամ Գրիգոր Ամիրայի Չէրէզեանց
«զՏէր Զաքարիա բարեկրօն քահանայն
«ձեռնադրեալ ընդ այլ երկուց ըն-
«կերաց. յայս իսկ գոգչիր յետս դարձեալ
«համարէր Դարն Ոսկի։

«Բայց աւաղ, յետ ոչ բազում հրդեհակեզ
«եղեալ յաճիւն դարձաւ Ս. եկեղեցիս
«յաւուր յիշատակի Յարութեան
«Ղազարու...»

Պրուսայի Առաջնորդ Տ. Պօղոս Արքեպիսկոպոս Գարագոզ՝ որ 1782 թուականին վարդապետութեամբ (վարդապետ և Նորընծայ գրուած է) քարոզիչն էր Ս. Հրեշտակապետ եկեղեցւոյ, 1807 թուականին ալ երբ Կ. Պոլիս եկաւ ուղղակի Ղալաթիա Ս. Հրեշտակապետ եկեղեցին իջեւանելով 1808ի Ս. Ծննդեան օրը Ս. Պատարագ մատոյց և հոն մնաց 7 ամիս՝ ինչ ինչ կարգադրութիւններ ընելով, ինչ որ ըրած էր Պրուսայի մէջ (տե՛ս 1808 թուականին տոմարը Ս. Հրեշտակապետ եկեղեցւոյ Ղալաթիոյ)։

Գարագոզի ձեռնադրածը Յարութիւն՝ որդի Խէմինէի Մելքոնի, ծնաւ և մկրտուեցաւ Ղալաթիոյ եկեղեցին 1781 նոյեմբեր 28ին և 1808 մայիսին ձեռնադրուելով անուանեցաւ Տ. Զաքարիա, (գուցէ ձեռնադրողը իր հոգեւոր ծնողին անունը դրած ըլլայ)։

Տ. Զաքարիայի որդին՝ Մաղաքիա, ծնաւ և մկրտուեցաւ Ղալաթիոյ եկեղեցին 1813 փետրուար 10ին և ժամանակ մը Բերայի Էջմիածնի վարժարանը դասախօսելէն յետոյ 1844 դեկտեմբեր 16ին քահանայ ձեռնադրուեցաւ ի Տ. Մատթէոս Արքեպիսկ. Պատրիարքէն Կ. Պոլսոյ (Չուհաճեան)՝ և անուանուեցաւ Տ. Միքայէլ։ Տ. Զաքարիա՝ թէեւ այս մասին բան մը չէ գրած, սակայն 1819 թուականին ի Գանտիա իր բնակութեան անցքերը պատմած է։ Նոյնպէս Տ. Միքայէլ՝ Տ. Զաքարիայի որդին ո և է յիշատակարան չէ պատրաստած։

Արդ, Բերայի նախորդ աւագերէց հանգուցեալ Տ. Գրիգոր Աճէմեանի յիշատակը յարգելով հանդերձ կը զարմանամ թէ ինչպէ՞ս իբր անհաստատ սոյն պատմութիւնը պատրաստած է, մինչդեռ այդ թուականին ծնած չէր, և 1843 ապրիլ 11ին ալ քահանայ ձեռնադրուած չէր։ Նորին Արժանապատուութեան ձեռնադրուելուն թուականն է 1852 մայիս 24։

Ահաւասիկ ճշմարիտ պատմութիւնը Բերայի Ս. Երրորդութիւն եկեղեցւոյ, որ հիմնարկուած է 1807ին և մայիս 31ին օծուած ի Տ. Սիլքեան արքեպիսկոպոսէ Ս. Էջմիածնի. (Ղալաթիոյ եկեղեցին պահուած վաւերագիրը ի մօտոյ գտնուելուն՝ ամէն կասկած կը յուսամ որ փարատի) Տ. Զաքարիայի ձեռնադրութիւնը՝ յաջորդ տարւոյն այսինքն 1808ին կատարուած, իսկ նոյն եկեղեցւոյ այրիլը՝ 1810 թուականին է. արդարեւ սեղանը չէ այրած կամ անմիջական նորոգութիւն կրած է, որովհետեւ 1812 յունիս 7ին Պոլսոյ Պատրիարք Տ. Յովհաննէս արքեպիսկ. Ջամաչըճեան Տ. Պետրոս անուն քահանան աւագերէց կը կարգէ Ս. Երրորդութիւն եկեղեցւոյ՝ մասնաւոր կոնդակով մը։

ՄԻՔԱՅԷԼ ՔԱՀԱՆԱՅ ԱՃԷՃԵԱՆ
Մայր Եկեղեցւոյ

29 Յունուար 1907

ՀԱՐՍԱՆԵԿԱՆ ՀԱՆԴԷՍ

Երկուշաբթի օրը, Ղալաթիոյ Ս. Հրեշտակապետ եկեղեցին մէջ հանդիսաւորապէս կատարուեցաւ պսակադրութիւնը Բենիամին էֆ. Թելլեանի ընդ Օր. Վ. Զարդարեանի։ Այդ առթիւ Ս. տաճարին լուսազարդութիւնը հանդիսական օրուան մը երեւոյթը կ'ընծայէին։ Հանդէսին կը նախագահէր Տ. Գրիգորիս արքեպիսկ. Յովհաննէսեան, շրջապատուած Թաղին քարոզիչ Տ. Վահան Ծ. վրդ.էն և քահանայից դասէն։ Ձեռնտուութիւնը կատարեց հարսին տանէրէց Տ. Եղիա Հայրը և խրատականը կարդաց փեսին տանէրէց Տ. Աբէլ Հայրը։ Թաղին դպրաց դասը ներդաշնակօրէն կը կատարէր երգեցողութիւնները։ Ընդարձակ տաճարը երկսեռ հրաւիրեալներու խուռն բազմութեամբ լեցուած էր։ Նախագահ Սրբազանը պատշաճ յորդորականով մը օրհնեց նորապսակ ամոլը ու ներկաները. Նոյնպէս մասնաւոր գովեստներով յիշատակեց Ստեփան և Մ. Մարտիրոս Թելլեան էֆ.ներու խնամքն ու սէրը իրենց կրտսեր եղբօր հանդէպ որուն ամուսնութեան հանդէսին փայլը աւելցնելու համար ալ նիւթական ու բարոյական զոհողութիւններ ըրած էին։ Նորապսակ ամոլը և հրաւիրեալները առաջնորդուեցան Խորէնեան վարժարանի սրահը որ պերճօրէն զարդարուած էր դրօշներով ու գեղեցիկ նկարներով և ստացած էր ընդունելութեան դահլիճի մը երեւոյթը։ Ներկայք մեծարուեցան պատշաճապէս և պատուասիրութեանց առթիւ Թաղ. Խորհրդին կողմէ Տիրան էֆ. Չրաճեանի եռանդուն ջանքերը մասնաւոր շնորհակալութեան արժանի էին։

Հարսն ու փեսան շատ մը արժէքաւոր նուէրներ ստացան։ Թաղական Խորհուրդը խիստ գեղեցիկ ծաղկեփունջ մը նուիրած էր։

Հանդէսին մասնաւոր փայլ մը տուին վարժարանի աշակերտուհիները որոնք, առաջնորդութեամբ իրենց ուսուցչուհիներուն՝ Օր. Ս. Վարդանեանի և Օր. Վ. Դերձակեանի՝ միօրինակ զգեստաւորուած՝ ծաղկեփունջեր ի ձեռին կեցան եկեղեցւոյ մէջ և ապա վարժարանին մուտքի դրան մէջ երկու կարգի վրայ շարուած ընդունեցին հիւրերը. անոնցմէ չորսը հիւրերուն կը նուիրէին փոքրիկ սիրուն փունջեր։ Երկսեռ վարժարանի աւագ ուսուցիչ Գրիգոր էֆ. Ասլանեան վարժարանի աշակերտներուն կողմէ նուիրեց գեղագիր ուղերձ մը զոր քարթօնի վրայ ոսկեզօծ տառերով և գունագեղ զարդերով յատկապէս պատրաստել տուած էր, Կայս. գեղարուեստից վարժարանի ուսանող Պ. Հրաչեայ Ահարոն Սանդիկեան։ Այս ուղերձը բերանացի արտասանեց Օր. Արուսեակ Գըքեան։ Շնորհաւորական ճառեր արտասանեցին նաև Պ. Յովհաննէս Զարդարեան և Օր. Մանուկեան։

Ներկաներուն մէջ կը գտնուէին Ասատուր էֆ. Գուշաթալեան, Տ. և Տիկին Ստեփան էֆ. Թելլեան, Տ. և Տիկին Մ. Մարտիրոս էֆ. Թելլեան, Մարգար էֆ. Թելլեան, Թաղին Սէր-գամիսէր Լաթիֆ պէյ, գամիսէր Սիւլէյման էֆ., Մկրտիչ էֆ. Զարդարեան, Աղաճան էֆ. Գաբամաճեան, Տ. և Տիկին Տիրան Չրաճեան, Տէր և Տիկին Ձօն Թովմասեան, Տ. և Տիկին Յովհաննէս Լուսիկեան, Տ. և Տիկին Սահակ Գըքեան, Տ. և Տիկին Թորոս Հալաճեան, Տ. և Տիկին Ալիքսան Տէօվլէթեան, Տ. և Տիկին Միքէ Սավիտիս, Տօքթ. Խաչիկ էֆ. Գաբամաճեան, Կարապետ էֆ. Բալուճեան, Յարութիւն էֆ. Քէօլեան, Մ. Նէսիմ դեղագործ, Տ. և Տիկին Միխալաքի Եանուլիտէս, Այրի Տիկին Արմիկ և Օր. Չալըքճեան, Օր. և Յակոբ էֆ. Ոսկիանեան, Խաչիկ էֆ. Ելէքէքեան, Տ. և Տիկին Միխալաքի Նիքօլայիտէս, Տ. և Տիկին Թոդորաքի, Տ. և Տիկին Մինէ Գալֆաճեան, Տ. և Տիկին Գրիգոր Մանուկեան, Փիլիպպոս էֆ. Պեռեան, Միքայէլ էֆ. Ջնտանճեան, Տ. և Տիկին Խաչիկ Կարապետեան, Տ. և Տիկին Ալեքսիս Ագթարեան, Օր. Բէնէլօփի եւայլն։ Շատ բարեկամներ ալ հեռագրաւ շնորհաւորած էին նորապսակ ամոլը և Թելլեան ընտանիքը։

ԱՌԱՋԻՆ ՍԷՐ
Գրեց՝ ՓԱՑԼԱԿ

Հոգեբանական այս գեղեցիկ վէպին ընթերցումը կը յանձնարարենք իբր գրական շատ հաճելի ժամանց մը, որ միեւնոյն ատեն իր բանաստեղծական ոճին ու բարոյալից պարունակութեանը շնորհիւ, մեծ հետաքրքրութեամբ կրնայ կարդացուիլ, ընտանեկան շրջանակներու մէջ առհասարակ։

Կը գտնուի բոլոր գրավաճառներու քով
Գին 4 ղրուշ

ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ ՆՈՒԷՐ
Տասն ընտրեալ լուսատիպ պատկերներ, գործ անմահ նկարիչներու (Կիրլանտայէօ, Միքէլ Անճէլօ, Ռաֆայէլ, Թիցիանօ, Ռիւպէնս, Վան Տիք, Հօֆման, Տօրէ եւայլն) բոլորովին ձրի պիտի տրուին ամէն անոնց որ գնեն մէկ օրինակ

ԹԱՐԳՄ. ԵՒ ՄԵԿՆՈՒԹԻՒՆ
Ս. ԱՒԵՏԱՐԱՆՆԵՐՈՒ
ԱԼ. Վ. ՍԻՐՈՒՆԵԱՆԻ

Գին լաթակազմ 30 դահեկան — թղթակազմ 21 դահեկան, անզեղչ։ Կը գտնուի ամէն գրավաճառաց քով։

Կեդրոնատեղին է՝ Մ. Պ. Սիրունեան
Կ. Պոլիս, Մահմուտ Փաշա, Եալտըզ Խան

Գաւառներէ և արտասահմանէ եղած յանձնարարութիւնք անյապաղ կը կատարուին։ 10—1

ՎԵՐՋԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

(Վիեննայի թերթերէն փետր. 11—12)

ԵԿԵՂԵՑԻՈՑ ՊԱՅՔԱՐՆ Ի ՖՐԱՆՍԱ

ՆԻՍ, 10 փետրուար. — Որովհետեւ Նիսի եպիսկոպոսը չէր պարպած Պետութեան պատկանող շէնքերը, և ատոր վերջին պայմանաժամն ալ կը լրանար փետր. 5ին, ուստի փետրուար 6ին առտուն կառավարութիւնը բռնութեամբ բացաւ մեծ կլերանոցը, և զայն պարպելէն ետքը փակեց։ Ուսուցիչներն ու աշակերտները 24 ժամէ ի վեր այդ գործողութեան կը սպասէին արդէն չհամակերպելու պատրաստ վիճակի մէջ. այնպէս որ 20 ամբաշէն զինուորներու և բազմաթիւ դարբիններու միջոցաւ կարելի եղաւ շէնքին դուռները, պատուհանի մղակները և նիգերը բանալու համար։ Ասկէ ետք ոստիկանութեան պետը շէնքը պարպելու հրամանագիրը ներկայեց եպիսկոպոսին, շէնքին ալ զանգերը սկսան հնչել և մէջը գտնուողներն ալ երգելով դուրս ելան։

ՓԱՐԻԶ, 11 փետրուար. — Հռոմէն կը հեռագրեն թէ եկեղեցիներու վարձակալութեան մասին Պ. Պրիանի կողմէ առաջարկուած պայմանագիրները Պապին կողմէ մերժուած ըլլալով, բազմաթիւ եպիսկոպոսներ հարցուցեր են Վատիկանի թէ իրենց կողմէ արդէն կնքուած պայմանագիրները այդ մերժումով ջնջուա՞ծ պիտի նկատուին թէ ոչ։ Պապը պատասխաներ է թէ այդ պայմանագիրները պէտք է որ ջնջուին։

ՀՌՈՄ, 11 փետրուար. — Կարտինալ Մէրի տէլ Վալ, Վատիկանի քարտուղարը, հեռագրով խիստ յանդիմանութիւն մը ղրկեց ֆրանսացի Լաքռուա եպիսկոպոսին՝ Ֆրանսայի կրօնից նախարար Պ. Պրիանի այցելած ըլլալուն համար։ Լաքռուա եպիսկոպոսը Հռոմ կանչուեցաւ այս մասին բերանացի բացատրութիւն տալու։

Մ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԸ ԵՒ ՃԱՊՈՆ

ԼՈՆՏՐԱ, 11 փետր. — Թայմզի կը հեռագրեն Ուաշինկթընէ. — Պ. Շմից և Սան Ֆրանչիսքոյի կրթական վարչութեան անդամները խորհրդակցեցան Պ. Ռուզվելթի և Պ. Րուդի հետ։ Հրաւիրուած չէին Քալիֆորնիացի այն պատգամաւորները, որոնք իրենց անխորհրդապահութեամբ պատճառ եղած էին պատերազմի զրոյցներուն։ Այս նոր բանակցութիւնք չհրատարակուեցան և խորհրդակցութեան ներկայ գտնուողներն ալ համաձայնեցան գաղտնի պահել զանոնք։ Այսու հանդերձ լրագիրները տեղեկութիւններ կը հրատարակեն նախագահին և Քալիֆորնիացիներուն յայտարարութեանց վրայ։ Զգաստացուցիչ լուրեր տալն իրենց սովորութիւն ընող լրագիրները կը հաւաստեն թէ տարակուսելի է վէճին կարգադրուիլը. բայց իրազեկ լրագիրներ շատ յուսալից են վէճին կարգադրութեան համար։ Խնդրոյն մօտէն տեղեկութիւն ունեցող շրջանակներու մէջ վստահութիւն կը յայտնեն թէ երկու կողմէն ալ կ'աշխատին համաձայնութիւն մը գոյացնել հետեւեալ հիմերուն վրայ։ Պայմանադրութիւն մը պիտի կնքուի, որով Մ. Նահանգները պիտի կրնան ճաբոնցի քուլիները (բանուորները) արգիլել Մ. Նահանգները մտնելէ և դուրս հանել զանոնք իրենց ստացուածքներէն, առանց սակայն վիրաւորելու Ճաբոնը, որ բնականաբար իրաւունք պիտի ունենայ արգիլել ամերիկացի բանուորներուն Ճաբոն գաղթելը։ Պայմանադրական այսպիսի տրամադրութիւն մը համաձայն է Ճաբոնի այժմու տրամադրութեան, զի Ճաբոն երկրին ներքին զարգացման միջոցները աւելցնելու համար չուզեր որ իր ժողովուրդը արտասահման գաղթէ։ Յայտնի է թէ օրէնսդրական և ընկերական բնութիւն ունեցող շատ փափուկ խնդիրներ պիտի կարգադրուին, զի Ամերիկա ամէնքն ալ գործնական կը նկատէ։ Խնդրոյն կարգադրութեան համար թէ՛ Ամերիկայի և թէ Ճաբոնի կառավարութեանց անկեղծ փափաքը, Պ. Րուդի իրաւաբանական փորձառութիւնը, ինչպէս նաև ամենանշանաւոր կացութեանց մէջ իրաւախոհութեան մը յանգելու մասին նախագահին ունեցած կարողութիւնը, վստահութիւն կը ներշնչեն թէ սկսուած բանակցութիւնները գոհացուցիչ ելք մը պիտի ունենան։ Դըպրոցական խնդիրը, տարակոյս չկայ թէ երկրորդական կարեւորութիւն ունի. և եթէ վերոյիշեալ սկզբունքներուն վրայ փոխադարձ յանձնառութիւններ կնքուին, հաւանական է որ Քալիֆորնիացիք վերցնեն ճաբոնցի ուսանողաց դէմ դրուած արգելքը։ Խորհրդակցութիւնները պիտի շարունակուին վաղը։

ԳԵՐՄԱՆԻԱ
ՅԱՌԱՋԻԿԱՅ ՌԱՅԽՍՏԱԿԱՆ ՆՍՏԱՇՐՋԱՆԸ

ՊԵՐԼԻՆ, 10 փետր. — Նոր Ռայխստագին առաջին նստաշրջանը տասը շաբաթ պիտի տեւէ։ Կառավարութիւնը մտադիր չէ մեծ առաջարկներ ներկայացնել և կը յուսայ թէ մինչեւ Պենտեկոստէի տօնը աւարտին գաղթային յաւելուածական վարկերուն, ընդհանուր ելմտացոյցին վերաբերեալ մնացորդ խնդիրներուն, ինչպէս նաև Ամերիկայի հետ նոր պայմանագրութեան վիճաբանութիւնները։ Զատկական տօներու առթիւ Ռայխստագի նիստերը պիտի դադրին մարտ 22ին և պիտի վերսկսին ապրիլ 9, և պիտի տեւեն հինգ շաբաթ եւս։

ՄԱՐՈՔԻ ԳՈՐԾԵՐ

ԹԱՆՃԷՐ, 10 փետր. — Ռապատի գերմանական հիւպատոսը ուզելով Ռապատէ երեք ժամու ճամբայ հեռի Մէտիա գիւղաքաղաքն այցելել, մարոքեան զինուորները դուռները գոցեցին իրեն դէմ, և հիւպատոսն ալ ստիպուեցաւ ետ դառնալ։

—Զէյլալ այսօր պատերազմական գործոց նախարար Էլ Կէպպասի կողմէն Պէնի Խալէ և Պէնի Արոս ցեղերուն ղրկուեցաւ, հրաւիրելու համար զանոնք որ մինչեւ երեք օր հնազանդութիւն յայտնեն Մարոքի կառավարութեան։ Այս պայմանաժամին լրանալէն ետքը Մարոքի զօրքերը պիտի յարձակին այդ ցեղերուն վրայ։

ՎԻՃԱԿԸ ԿԵԴՐ. ԱՄԵՐԻԿԱՅԻ ՄԷՋ

ՈՒԱՇԻՆԿԹԸՆ, 10 փետրուար. — Հօնտուրասի և Նիքարակուայի յարաբերութիւնները կնճռոտած ըլլալով, Մ. Նահանգաց, Մեքսիկայի, Քոստարիքայի և Սալվատորի կառավարութիւնները հաւանաբար կը ջանան որ այդ երկու հանրապետութեանց միջեւ պատերազմ չծագի, և կ'առաջարկեն որ վէճի առարկայ եղող խնդիրը իրաւարար ատեանի մը ներկայացնեն, սակայն Հօնտուրասի և Նիքարակուայի կառավարութիւնները մերժած ըլլալով իրենց վէճը իրաւարարի վճռոյն ենթարկել, լուր կայ թէ պատերազմը մօտալուտ է։

ՀՈՒՆԳԱՐԱԿԱՆ ՃԱՐՏԱՐԱՐՈՒԵՍՏԸ

ՊԷՇԹԷ, 11 փետր. — Լօնտոնէ առնուած լուրերը կը հաստատեն թէ Անկլօ-Ունկարիըն Ինտուսդրիըս Լիմիդըտ անունով Ընկերութիւն մը կազմուեցաւ Լոնտոնի մէջ, որուն նպատակն է պաշտպանել հունգարական ճարտարարուեստը։ Ընկերութեան բաժնեթղթով դրամագլուխը 50,000 սթէրլին է։ Այս ընկերութիւնը գործատեղի մը պիտի հաստատէ մօտերս Պէշթայի մէջ և անգլիական դրամագլուխի պէտք ունեցող հունգարացի ձեռնարկողներուն փոխատուութիւն պիտի ընէ։

ԹՈՒՆԷԼ ՄԸ ՄՕՆ ՊԼԱՆԻ ՏԱԿԷՆ

ՄԻԼԱՆ, 10 փետր. — Բէրսեվէրանցա իրազեկ թերթը կը գրէ թէ Ֆրանքօ-Իտալական ճարտարագէտներու յանձնախումբ մը կազմուած է՝ Մօն Պլանի տակէն թունել մը բանալու համար։

ԱՅՍՕՐՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՀՌՈՄ, 13 փետրուար. — Վատիկանի մէջ կը հերքուի այն լուրը թէ Ս. Պապը տրամադիր եղած ըլլայ խորհուրդ տալու՝ կրօնքի մասնակի պաշտամունք կատարելու մասին։ Վատիկան, ընդհակառակը, կը յուսայ թէ համաձայնութիւնը կարելի պիտի ըլլայ։ Կրօնքի մասնակի պաշտամունքը անհրաժեշտ պէտք մըն է, որ այն ատեն միայն հարկեցուցիչ պիտի ըլլայ, երբ քաղաքային իշխանութիւնները բացարձակ արգելքներ յարուցանեն կրօնական շէնքերու մէջ պաշտամունքի կատարման, թէ՛ երէցները դուրս հանելով և թէ եկեղեցիները յանձնելով եպիսկոպոսներուն կողմէ չճանչցուած քահանաներու։

ՓԱՐԻԶ. — Բուաթիէի իրաւաբանական կաճառին պատուակալ երեց ուսուցիչ և ծերակուտական Թէզառ մեռաւ։

—Նախագահ Պ. Ֆալիէռ ու Տիկինը փետր 28ին և մարտ 14ին պարահանդէս պիտի տան Էլիզէի մէջ։

—Ծովային նախարար Պ. Թոմսոն Լօրիանի մէջ ներկայ գտնուեցաւ Մասընէ ծովակալին յուղարկաւորութեանը։

—Սէրբըլէ ճարտարագէտին յուղարկաւորութիւնը կատարուեցաւ ստուար բազմութեան մը ներկայութեամբ։

ՊԵՐԼԻՆ. — Վիլհէլմ կայսրը ներկայ գտնուեցաւ Ֆրանսական դեսպանատան զինուորական կցորդին կնոջ՝ Լա Կիշի մարքիզուհիին կողմէ տրուած թէյի սեղանի մը։ Այցելութիւնը շատ սիրալիր եղաւ և Վիլհէլմ Բ. մեծ համակրութիւն ցոյց տուաւ։

—Փորձեր կատարուեցան Պրունսվիքի դքսութեան խնդրոյն համար համաձայնութիւն մը գոյացնելու Վիլհէլմ կայսեր և Քըմպըրլէնտի դուքսին միջեւ։

ՈՒԱՇԻՆԿԹԸՆ. — Սան-Ֆրանչիսքոյի քաղաքապետը կը հերքէ այն լուրը թէ Ճաբոնցի դպրոցականներու խնդրոյն համաձայնութիւն մը գոյացած ըլլայ։

ՆԻՒ-ԵՈՐՔ. — Հուայթ-Թօուի դատը կը շարունակուի, ընդհանուր հետաքրքրութեան մէջ։ Տօքթ. Իվընս, որ հրաւիրուած էր ամբաստանեալ Պ. Թօուի մտային վիճակին նկատմամբ իր կարծիքը յայտնելու, որոշեց թէ անպատասխանատու է ամբաստանեալը։

ՈՒԱՇԻՆԿԹԸՆ. — Ջիւակօ յածաւրակը կեդրոնական Ամերիկայի ջուրերը կ'երթայ՝ Մ. Նահանգաց իրաւարարութիւնը առաջարկելու Հօնտուրասի և Նիքարակուայի։

ՄԱՏՐԻՏ. — Վինալա կոմսը Պետերսպուրկի սպանիական դեսպան կարգուեցաւ։

ՊԷՔԻՆ. — Չինու կառավարութիւնը որոշեց չորս նաւաբաժիններ կազմել։

ՀՌՈՄ. — Իտալիոյ նախարարութիւնը օրինագիծ մը պիտի ներկայացնէ Խորհրդարանին՝ երկաթուղիները Պետութեան կողմէ շահագործուելու համար։ Ծախքը 910 միլիոն ֆր. է։

ԹՕՔԻՕ. — Ճաբոնի Խորհրդարանը առանց վիճաբանութեան քուէարկեց ելմտացոյցը։

—Թունիզի իշխանը մասնաւոր պաշտօնով ճամբայ ելաւ դէպի Անգլիա։

ԼՈՆՏՐԱ. — Հայաշի կոմսին նախագահութեամբ մեծ հացկերոյթ մը տրուեցաւ՝ անգլօ-ճաբոնական դաշնագրութեան ստորագրուելուն տարեդարձին առթիւ։ Բաժակաճառերը խանդավառութեամբ ողջունուեցան։

ՉԷԹԻՆԷ. — Միլէնա իշխանուհիին վիճակը բարւոքեցաւ։ Հռոմէն Պասթիանէլլի բրոֆէսէօրը այս իրիկուն կը ժամանէ։

ԼՈՆՏՐԱ. — Անգլիական Էլպիմէրլ և Քըմբըրլէնտ զրահաւորները փետր. 11ի գիշերը ընդհարում մը ունեցան. հիմա Ճիպրալթար կը դառնան նորոգուելու համար։ Նաւաստիները չեն վնասուած։

— Անգլիոյ Երեսփ. Ժողովը շարունակեց գահաճառին իբրեւ պատասխան պատրաստուելիք ուղերձին վիճաբանութիւնը։ Նախարարապետ Սըր Հէնրի Քէմպպէլ Պէննըրմէն խօսեցաւ երկու ժողովներու միջեւ եղած վէճին վրայ. ըսաւ թէ ներկայ կացութիւնը աննպաստ է և հարկ է կարգադրել երկու ժողովներուն յարաբերութիւնները։ Խորհրդարանական շրջանակներու մէջ կ'ըսուի թէ Անգլիոյ կառավարութիւնը մտադիր է սահմանափակել Լորտերու ժողովին «վէթօ»ի իրաւունքը։

ԼՈՆՏՐԱ. — Ուաշինկթընէն կը հեռագրեն թէ ստոյգ աղբիւրէ առնուած լուրերու նայելով Մ. Նահանգաց կառավարութեան և Խորհրդարանին Քալիֆորնիացի անդամներուն միջեւ համաձայնութիւն մը գոյացեր է՝ Ճաբոնը գոհացնող լուծում մը տալ ճաբոնցի դպրոցականներու խնդրոյն։

ՈՒԱՇԻՆԿԹԸՆ. — Կեդրոնական Ամերիկայի մէջ կացութիւնը ծանրացած է։ Պատերազմը անխուսափելի կը նկատուի։

ԼՈՆՏՐԱ. — Մանշի վրայ թանձր մշուշ կը տիրէ։ Նաւի ընդհարումներ և խորտակումներ կը պատահին։

ՀՌՈՄ. — Վատիկանի արտաքին գործերու ժողովը, Ս. Պապին նախագահութեամբ, զբաղեցաւ Ֆրանսայի մէջ կրօնական կացութեամբ։

ՈՒԱՇԻՆԿԹԸՆ. — Մ. Նահանգաց կառավարութիւնը ինք պիտի շարունակէ Բանամայի ջրանցքին շինութիւնը, վասն զի յանձնառուներուն հետ չի կրնար համաձայնիլ։

ԼՈՆՏՐԱ. — Անգլիական շոգենաւ մը Բարեյոյսէն 600,000 ոսկիով ճամբայ ելաւ դէպի Լոնտոն։ Հիմա ճամբան կը գտնուի 1,600,000 ոսկի՝ Անգլիոյ համար։ Պանքայէ դուրս զեղչի սակը հարիւրին չորս է։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ Յունուար 31/14 Փետրուար

Օսմ. Փոխ. Միացեալ 4 %	Օ. Ո.	105 20
Ամէնէն բարձր գին	»	105 21
Ամէնէն վար գին	»	105 14
Րումէլի Երկաթուղի գոց	Ֆր.	150 7/8
Ամէնէն բարձր գին	»	150 7/8
Ամէնէն վար գին	»	150 1/2
Թրամվայ	»	67 —
ԲԱՑՈՒՄ Յունուար 1/14 Փետրուար		
Օսմ. Փոխ. Միացեալ 4 %	Օ. Ո.	105 22
» » » ժամը 7ին	»	105 23
Րումէլի Երկաթուղի	Ֆր.	151 —
» » ժամը 7ին	»	151 —
Քարափ Կ. Պոլսոյ	Գ. Կ. »	440 50
Անատ. երկթ. Պարտթ. Ա. սերի	»	519 —
» » » Բ. սերի	»	516 —
» » բաժնեթուղթ	Ա. Ո.	18 40
Շիրքէթի Խայրիէ	»	41 50
Շիրքէթի Խայրիէի Համիտիէ	»	4 90
Օսմ. Ապահ. Ընկ.	»	4 87
Օսմ. ծխախոտ		20·01
Թրամուէյ բաժնեթուղթ		11 60
» ժուիսանս		6 80
» պարտաթուղթ		482 —
Թրամվայ	Ֆր.	67 —
Տէրքոսի ջուրի ընկ.		355 —
Պոլիս Քարա Այրըն	Ք. Կ.	694 —
Միտիլլի պանքա	Օ. Ո.	6 25
Սալօնիքի պանքա		175 —
Մերսին Ատանա պրտղթ.	Ք. Կ. Ա. Ո.	16 62
Քարասու առանձնաշնորհեալ		115 —
» սովորական		108 —
» 5 պարտաթուղթ	Ք. Կ.	88 —
Քարափ Իզմիրի		596 —
Փոխառ. Հելլենական 5 %		260 —
Հելլենական պարգեւաւոր թուղթ		435 —
» » »	Օ. Ո.	4 07
Լաւրիոմ	Ֆր.	108 50
ՍԹԻԼԱՆՑ		
Օսմ. Միացեալ 1 օրուան	Օ. Ո.	1 50
» » 8 »		4 50
Րումէլի երկաթուղի	Ֆր.	1 —

Փոխ. Հրապարակ Օսմ. Պանքայի 6 1/2 %

	Գնում	Վաճառում
Լոնտոն 3 ամիս ղրշ.	110 —	— —
» չէք »	110 1/4	110 12 1/2
Բարիզ 3 ամիս ֆր.	— —	— —
» չէք »	22 90	22 85
Պերլին մարք	18 65	18 60
Վիեննա քուրոն ֆիօրին	21 93	21 87

ԻԼԱՆ
(Խազինէի Խասսայի Շահանէ)

Խազինէի Խասսայի Շահանէյէ մուպայաա օլունաճագ պօյա իլէ արփա վէ եուլաֆ մէվգըի մունագասաեա վազ օլունաճաղընտան շէրաիթը մութէֆէրրիասը անլամագ վէ մունագասաեա տախիլ օլմագ իսթէեէնլէրին եիւզտէ օն նիսպէթինտէ թէէմինաթ ագչէսինի վէ եա մութէպէր քէֆալէթնամէի մուսաթասըպէն Խազինէի ճէլիլէի մուշարիլէյհաեա կէլմէլէրի իլան օլունուր։

Ֆի 29 քեանունի սանի 322 3—1

⁂

Խազինէի Խասսայի Շահանէ էպնիէի սէնիէ անպարը իչիւն պիր սէնէի քեամիլէ զարֆընտա մուպայաա օլունաճագ Անատօլը մալը քէրէսթէ թալիպի էօհտէսինտէ օլուպ շուպաթը րումինին իւչիւնճի ճումա իրթէսի կիւնիւ ինալէի էվվէլիեէսինին իճրա գըլընաճաղընտան շէրաիթը մութէֆէրրիասը անլամագ վէ մունագասաեա տախիլ օլմագ իսթէեէնլէրին եիւզտէ օն նիսպէթինտէ թէէմինաթ ագչէսինի վէ եա մութէպէր քէֆալէթնամէի մուսաթասըպէն եէվմի մէզքիւրտէ նիհարէթ սաաթ օնա գատար Խազինէի ճէլիլէի մուշարիլէյհաեա կէլմէլէրի իլան օլունուր։

Ֆի 29 քեան. սանի 322 3—2

ՀԱՆՐ. ՊԱՐՏՔԻ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

Ազդ. — Թողեալ հասոյթներու Ընդ. Տնօրէնութիւնը կը ծանուցանէ թէ Քիոս կղզին և Քոյուն-Ատայի (Արշիպեղագոս կուսակալութեան մէջ) ձկնորսութեան տուրքը որ նախապէս չորս տարուան համար 268,000 ղրուշի վարձակալութեան տրուած էր, պայմանաժամը մօտերս լրանալուն պատճառաւ, տեղւոյն Հանր. Պարտքի գործակալութիւնը անցեալին պէս աճուրդի դրած է վերոյիշեալ տուրքին վարձակալութիւնը, չորս տարուան պայմանաժամով, սկսեալ 1323 (1907) մարտ 1էն սկսեալ։ Անոնք որ կ'ուզեն Կ. Պոլսոյ մէջ մասնակցիլ այս աճուրդին և տեղեկութիւններ առնել վարձակալութեան պայմաններուն վրայ, կրնան Օսմ. Հանր. Պարտքի Վարչութեան ընդհանուր Տնօրէնութեան (ձկնորսանք ճիւղ) դիմել։ Անոնք որ կ'ուզեն գոհացնել աճուրդի պայմանները, պարտին հարկ եղած երաշխաւորութիւններն ընծայել։

ԸՆԴՀ. ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ

8/21 յունուար 1907 (1322) 9—9

⁂

Ազդ.—Ընդհ. Տնօրէնութիւնը կը ծանուցանէ ամէն անոնց, որոնք կը փափաքին Պրուսայի Շերամաբուծական վարժարանին դասախօսութեանց հետեւիլ, թէ նոյն վարժարանին դասերը պիտի սկսին 1907 մարտ 24ին (Հ. Տ.)։ Ընդունելութեան պայմաններն են հետեւեալները.—Աշակերտիլ փափաքողները պէտք է առնուազն 17 տարու ըլլան։ Տարիքի մասին ո և է զիջողութիւն չըլլար։ Մուտքի քննութիւնը սա նիւթերուն վրայ պիտի կատարուի. 1. Թուաբանութիւն։ 2. Երկրին մէջ խօսուած լեզուներէն մէկուն գրաւոր ծանօթութիւն։ Քննութիւնները Թուրքերէն լեզուով պիտի կատարուին։ Աշակերտիլ փափաքողները, վերոյիշեալ թուականէն առաջ, պարտին իրենց խնդրանքն ուղղել Շերամաբուծական վարժարանին Տնօրէնին և վերապատման օրը ներկայանալ վարժարան, իրենց հետ ունենալով ծննդեան վկայագրին պատճէնը, բարի վարքի վկայագիր մը և պատուաստի վկայական մը։ 24—8

3/16 յուն. 1907

Ընդհ. Տնօրէնութիւն

⁂

Ազդ.—1881 դեկտ. 8/20ի Կայս. հրովարտակին Ն. և Ը. յօդուածներու և 1903 սեպտ. 1/14ի յաւելուածական հրովարտակի ԺԲ. յօդուածին տրամադրութեան համաձայն, Րումէլիի երկաթուղիին հետեւեալ թիւերը

210,428	255,971	711,803	718,991
210,429	382,462	711,804	783,988
210,430	464,973	711,805	1,815,656

որոնց վիճակահանութիւնը կատարուած է 1877 ապրիլ 1ի թիրաժով, եթէ մինչեւ յառաջիկայ 1 ապրիլ 1907 չներկայացուին գանձուելու համար, ջնջուած պիտի համարուին։ 10—2

Կ. ՊՈԼԻՍ, 1 փետր. 1907

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՊԱՂՏԱՏԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻԻՆ

Ժամանակացոյց կառախմբ. երթեւեկ.

1906 Սպտ. 14 (Ն. Տ.) ուրբաթ օրէն սկսեալ

ՔՕՆԻԱ—ԷՐԷՅԼԻ ՊՈՒԼԿՈՒՐԼՈՒԻ ԳԻԾ

ԵՐԹ		Կռխմբ. 622 Առ. և Ժմ.
Կայարան		Առաւ.
Գօնիա	մկն.	12 30
Գայիրն խան		1 01
Զումրա		1 45
Արըդ Եօրէն		2 13
Մանդասուն		2 42
Գարաման	ժմն.	3 13
	մկն.	3 28
Սիտրօվա		3 54
Այրանճը-Տէրպէնտ		4 44
Ալաճա		5 20
Էրէյլի	ժմն.	5 45
	մկն.	6 05
Պուլկուրլու ժմն.		6 20

ԴԱՐՁ		Կռխմբ. 621 Սպր. և Ժմ.
Կայարան		իրիկ.
Պուլկուրլու	մկն.	6 35
Էրէյլի	ժմն.	6 53
	մկն.	8 50
Ալաճա		9 17
Այրանճը-Տէրպէնտ		10 0
Սիտրօվա		10 43
Գարաման	ժմն.	11 07
	մկն.	11 22
Մանդասուն		11 55
Արըդ Եօրէն		12 24
Զումրա		1 —
Գայիրն խան		1 36
Գօնիա ժմն.	իրիկ.	2 05

50—27

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ

ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
11.000.000 օսմ. ոսկի կամ
250 000.000 Ֆրանք դրամագլխով

ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ՝ Ղալաթիա
ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ՝ Պոլիս, Եէնի ճամի
ՄԱՍՆԱՃԻՒՂ՝ Բերա, Շիշլի ճամբան Թ. 1

ԳԼԽԱՒՈՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
ԼՈՆՏՈՆԻ ԵՒ ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ

ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԵՐ

Ատալիա, Ատանա, Այտըն, Աֆիոն-Գարահիսար, Հալէպ, Աղեքսանդրիա, Էտիրնէ, Էնկիւրի, Պաղտատ, Պասրա, Պէյրութ, Պրուսա, Դասթէմունի, Գավալա, Տէտէ Աղաճ, Էսկիշէհիր, Երուսաղէմ, Դամասկոս, Գոնիա, Լառնագա, Լիմասօլ, Գահիրէ, Մէրսին, Միտիլլի, Մանասթըր, Նիքոսիա, Ուշագ, Բոր-Սաիտ, Սելանիկ, Սամսոն, Սըվազ, Իզմիր, Տրապիզոն, Սուրիական Տրիպոլիս եւ Ուսքիւպ։

Որոշուած պայմանաժամով կամ ընթացիկ հաշուով (գօնթ-գուրան) փոխատուութիւն կ'ընէ, արժեթուղթեր կամ փոխանակագիրներ (բոլիցա) պահեստ առնելով։

Փոխանակագիրներ կը զեղչէ։ Թուրքիոյ և օտար երկիրներու գլխաւոր քաղաքներուն վրայ փոխանակագիրներ, չէքեր, վարկագիրներ ու հեռագրական օրտիններ կուտայ։

Ընթացիկ հաշիւներ կը բանայ, արժեթուղթեր եւ արժեքաւոր առարկաներ կ'ընդունի ու կը պահէ։

Թուրքիոյ եւ արտասահմանի մէջ կտրօններ եւ փոխանակագիրներ կը գանձ, սակարանական հրամաններ կը գործադրէ, զանազան տեսակ դրամներ կը փոխէ, կ'առնէ ու կը ծախէ։

Օսմ. Կայս. Պանքան իբր աւանդ կ'ընդունի, պահպանման փոքր վարձքի մը փոխարէն, ամէն տեսակ արժեթուղթեր, օսմանեան կամ օտար, անուանական կամ կրողին։ Արժեթուղթերը կը պահուին Չէյթուն արկղամուրերու մէջ հաստատուած մասնաւորապէս շինուած նկուղներու մէջ (պեթոնով եւ մեքենական ամրացումով), որոնք կատարեալ ապահովութիւն կ'ընծայեն։ Ընդունագիր մը կը յանձնէ, որուն մէջ նշանակուած են վիճակահանութեանց մէջ ելած թիւերը։

Օսմ. Կայս. Պանքան պաշտօնապէս կը գանձէ, առանց միջնորդչէքի, աւանդ տրուած արժեթուղթերուն կտրօնները, Կ. Պոլսոյ մէջ վճարելի։ Արտասահմանի մէջ գանձելի կտրօններուն համար չափաւոր միջնորդչէք մը կ'առնուի եւ օրուան փոխանակագնին համաձայն։ Անոր տէրոջ հաշւոյն կ'անցուի պայմանաժամի կամ գանձումի օրուան փոխանակագինով։

Ժամանակին գանձուելու համար՝ աւանդ դրուած արժեթուղթերուն կտրօնները պայմանաժամէն 20 օր առաջ կը կտրուին։

Օսմ. Կայս. Պանքան իբր աւանդ արժեթուղթեր կ'ընդունի նաեւ իր արտասահմանի գործակալութեանց մէջ՝ Լոնտոն ու Բարիզ, իր գլխաւոր մասնաճիւղերուն մէջ՝ Աղեքսանդրիա, Գահիրէ, Իզմիր, Պէյրութ, եւայլն, ինչպէս նաեւ իր գլխաւոր թղթակիցներուն մօտ՝ Աթէնք, Պէրլին, Պրիւսէլ, Համ, Վիէննա, եւայլն։ Տոկոսներու արդիւնքը աւանդատուին տրամադրութեան տակ դրուած է, կամ իր հաշւոյն անցուած, Կ. Պոլսոյ մէջ, Այն յաճախորդները, որոնց արժեթուղթերը ի պահ դրուած են, կրնան իրենց խնդրանքին վրայ, գտնուած տեղերէն առնել կամ իրենց հասցէին ղրկել տալ։

Օսմ. Կայս. Պանքան կը կատարէ սակարանական հրամաններ մեր եւ օտար հրապարակներու վրայ. գնում եւ վաճառում կը կատարէ կանխիկ կամ պայմանաժամով։ Հանրութեան տրամադրութեան տակ կը դնէ, օրուան գնով, կարգ մը արժեթուղթեր, ինչպէս Րումէլիի երկաթուղիի, Եգիպտական Քրէտի Ֆոնսիէի Ցունաստանի ազգ. Պանքային պարտաթուղթերը, Օսմ. Ապահովագրական Ընկերութեան, եւայլնի բաժնեթուղթերը։ Անմիջական կերպով յանձնելի են այս արժեթուղթերը։

Օսմ. Կայս. Պանքան կը ստանձնէ արժեթուղթերու վրայ ամէն գործառնութիւններ. փոխանձում, կտրօններու նորոգում, եւլն., մասնաւոր սակագնի մը համաձայն։ Օսմանեան եւ օտար արժեթուղթերու վրայ փոխատուութիւն կ'ընէ հաշուընթացով և շատ չափաւոր պայմաններով։ Իրենց պայմանաժամէն առաջ կը զեղչէ կարգ մը օսմանեան եւ օտար արժեթուղթերու կտրօններ։ Իր սնտուկներուն մէջ գտնուած արժեթուղթերուն կտրօնները կը վճարէ, առանց միջնորդչէքի, ինչպէս 4% Օսմ. փոխառութեան պարտաթուղթերու, 1901-1905ի 4% Օսմ. փոխառութեան պարտաթուղթերուն եւ Քրոսի նաւահանգստին 6% փոխառութեան պարտաթուղթերուն կտրօնները։

Օսմ. Կայս. Պանքան բաժին մը հաստատած է՝ Սակարանի արժեթուղթերուն վրայ տեղեկութիւններ տալու, անոնք Սակարանին մէջ ընդունուած ըլլան կամ ոչ։ Այս տեղեկութիւնները ձրի կը տրուին։

Օսմ. Կայս. Պանքան կ'հրաշխաւորէ ընդդէմ հարիւրին հարիւր վճարելէ առաջ եկած կորուստը, վիճակահանութեան միջոցաւ, այսինքն վճարման գինով։ Ապահովութեան սակը որ փոփոխական է, կը հաղորդուի ուղղակի։ 50—4

⁂

Ազդ.—Թէմալէքի Բրիօրիթէ 4% օսմ. փոխառութեան պարտաթուղթերէն ունեցողներուն կը ծանուցուի թէ յառաջիկայ 1907 փետր. 1էն սկսեալ, այդ թուականին պայմանաժամը աւարտած թիւ 28 կտրօններուն, ինչպէս նաեւ յունուար 1/14ին վիճակահանութեան մէջ ամորթի եղած պարտաթուղթերը պիտի վճարուին Ղալաթիա, Օսմ. Պանքայի կիչէներուն մէջ։ Այդ կտրօններուն և արժեթուղթերուն փոխարէն, որոնց պէտք է ընկերանան պոռտրօններ, պարտաթուղթի տէրերուն պիտի յանձնուի ընկալագիր մը։ Իր շրջաբերութեան հանուած թուականէն տասն օր յետոյ, այդ ընկալագիրը պարտի ներկայացուիլ Ղալաթիոյ Օսմ. Կայս. Պանքայի արկղին։ 14—11

Կ. Պոլիս, 28 յուն. 1907

Cie RUSSE

Navigation à Vapeur et de Commerce

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ
ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շոգենաւաց երթեւեկութիւններ

Յունուար

Գշ 30/12 Սեվաստաբոլ ժամը 10ին առաւօտուն, Տարտանէլ, Միտիլլի, Իզմիր, Քիոս, Թարապլուս-Շամ, Պէյրութ, Եաֆա Բոր-Սայիտ, Աղեքսանդրիա ժամը 4ին իրիկուն։
Իշ 1/14 Օտեսա ժամը 10ին առաւօտուն։
Շբ 3/16 Մէթէլին, Իզմիր, Բիրէ, Աղեքսանդրիա ժամը 1ին առաւօտուն։
Օտեսա ժամը 2ին իրիկուն։

50—7

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՄԱՐՈՔԵԱՆ ԵՒ ՀԱՑ.

Ն. ՊԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.

ՍՊԱՍՈՒԱԾ ՇՈԳԵՆԱՒԵՐ

փետր. 14ին, Քարամանի, Մարսիլիայէն
փետր. 16ին, Մինկրէլի, Անատ. եզերքէն
փետր. 19ին, Իմէրէդի, Մարսիլիայէն
փետր. 25ին, Ֆրիժի, Սեւ ծովէն
Մարտ 5ին, Սիրքասի, Մարսիլիայէն

ՄԵԿՆՈՒԱԾՆԵՐ

փետր. 14ին, Գարամանի, Եօբաթօրի
փետր. 16ին, Մինկրէլի, Մուտանիա եւ Մարսիլիա։
փետր. 20ին, Իմէրէդի, Սամսոն, Տրապիզոն, Պաթում, Նովորոսիսք
փետր. 26ին, Ֆրիժի, Մարսիլիա։
Մարտ 6ին, Սիրքասի, Սամսոն, Տրապիզոն, Պաթում, Նովորոսիսք

Ա կարգ տոմսի համար 200 ֆր
» » Մարսիլիոյ » 160 »
Բ » Բարիզի » 150 »
» » Մարսիլիոյ » 120 »

Տեղեկութեանց համար դիմել Գործակալին՝ Թոփհանէ քարափին վրայ։

15 50—1 Թ. ՌԸՊՈՒԼ

ԻԼԱՆ

Շիրքեթի խայրիեէն

Կէլէճէք այըն իւչիւդ եիրմի իւչ աէնէսի զարֆընտա Շիրքէթի Խայրիյէ խտաբէսինէ լուզումը օլան գըրթասիյէ իլէ էվրագ վէ տէֆաթիրի մաթպուանըն միւնագասա սուրէթի իլէ միւպաեաասը մուգարրէր պուլունմըշ օլտըղընտան իթասընա թալիպ օլանլարըն սալը կիւնլէրի սաաթ եէտիտէն սոնրա Շիրքէթը մէզքիւրէ իտարէխանէսինէ միւրաճաաթ էյլէմէլէրի իլան օլունուր։ 4

17 յունուար 1907

ՀԻՒՆԵԱՏԻ ԵԱՆՕՍ
HUNYADI JANOS

ԼԱՒԱԳՈՅՆ ԵՒ ԲՆԱԿԱՆ ՄԱՔՐՈՂԱԿԱՆԸ
Ազդու, ապահով ու հեշտ կերպով կը ներգործէ

Կը յանձնարարուի ամէն անոնց որոնք ենթակայ են

Սովորական պնդութեան, ստամոքսացաւի, լեարդի հիւանդութեանց, մաղձի խանգարումներու, լեարդային համախտումի, զանազան տեղերու և տաք կլիմաներու յատուկ ուրիշ հիւանդութեանց

Գործածման չափը, իբր մաքրողական՝ 2 գաւաթ, իսկ իբր լուծիչ դեղ՝ 1 գաւաթ.

առտուն՝ բան չկերած խմել

ՊԷՏՔ Է ԶԳՈՒՇԱՆԱԼ ԿԵՂԾԵՐԷՆ ԵՒ ՆՄԱՆՆԵՐԷՆ

ՈՍԿԵՐԻՉ ՔՐԻՍԹՕՖԼ
ՍԵՂԱՆԻ ՍՊԱՍՆԵՐ

ԳՈՐԾԱՐԱՆ ԲԱՐԻԶԻ ՄԷՋ
56, Ռիւ տը Պոնտի

Ապրանքներու ցանկերն առաքումը ձրի

ՊԱՀԱՆՋԵԼ
ԳՈՐԾԱՐԱՆԻՆ ՄԱՐՔԱ
Եւ Քրիս
թօֆլ
անունը
ամբողջ
գրերով

Կրկին արծաթազօծում բոլոր առարկաներու

Ապրանքներու ցանկերն առաքումը ձրի

Կը վաճառուի Կ. ՊՈԼՍՈՅ գլխաւոր վաճառատանց մէջ 18—10

ՌՈՍԻԱ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՌՈՒՍԻՈՅ ԿԱՅՍԵՐ 1881Ի ՀՐԱՄԱՆԱԳՐՈՎ ՀԱՍՏԱՏՈՒԱԾ
Ընկերութեան կեդրոնատեղին, Պետերսպուրկ

Ընկերութիւնը խիստ նպաստաւոր պայմաններով ապահովագրութիւններ կը կատարէ ընդդէմ հրդեհի, ամէն տեսակ արկածներու, ճամբորդութեան պատահարներու, երկաթուղիի ու շոգենաւի մէջ, ապրանքներու փոխադրութեան ու նաւերու ատոյցէ խորտակուելուն դէմ։

Ընկերութեան դրամագլուխը, ամբողջապէս վճարուած	1 666 666 ֆր.
Երաշխաւորութեան գումար	154 666 666 »
Ապահովագրեալներուն վճարուած գումար	400 728 000 »
1904 տարուան մէջ գանձուած ապահովագին ու տոկոս	65 324 946 »

Ամէն տեսակ տեղեկութեանց համար դիմել
Կ. Պոլսոյ մասնաճիւղին Ազարեան խան Վոյվոտա Ղալաթիա։
Պոլսոյ գործակալութեան, Տիլսիզզատէ խան Ալըր Էֆէնտի ճառտէսի Թիւ 26։
Տնօրէն, Կ. Պոլսոյ մասնաճիւղին՝ Ա. ՀԻՒՐՄԻՒԶ 11 50—6

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ
ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ
Ընդմէջ Հըլի, Կ. Պոլսոյ եւ Օտէսայի

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոն	Անուանք	Թոն	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Ալպանօ	1069	Տիտօ	4311	Հիտալկօ	1531	Մարսէլլօ	3709	Սաֆֆօ	1119
Ալեքթօ	3607	Տոմինօ	938	Հինտու	3721	Միքատօ	3557	Տիբիս	1735
Անճէլօ	1541	Տուրօ	2383	Հորաթիօ	1600	Միլօ	1657	Սիլվիա	119
Արիօսթօ	2277	Տրաքօ	1713	Հումպէր	595	Մոնդէպէլլօ		Սցէրս	1203
Պասանօ	1822	Տինամօ	504	Իտօ	2354	Մուրիլլօ	3419	Թասսօ	1323
Պորոտինօ	264	Էսքիմօ	3464	Իտահօ	5 40	Նէրօ	1 33	Թ. Ուիլսըն	1546
Պըֆֆալօ	448	Էլտորատօ	1520	Ժինօ	3080	Օսիս	4100	Թոքիօ	3327
Գէյրօ	1371	Էլեքթրօ	841	Ֆլէսօ	053	Օնթարիօ	4036	Տոլէտօ	1470
Գալիբսօ	1837	Ֆիտօ	954	Քոլպինօ	2307	Օրլանտօ	1535	Ուրպինօ	242
Գարլօ	1244	Ֆինլանտ	1828	Քոլո	17 0	Պալէրմօ	1637	Վասքօ	1914
Գազօ	1094	Ֆլամինկօ	349	Լէօ	1053	Պօլօ	510	Վոլօ	1289
Չիքակօ	2729	Ֆրանչիսքօ	4582	Լէբանթօ	2272	Ռիալթօ	2329	Վ.քլթուցն	239
Սօւէթօ	1831	Կալիլէօ	3060	Լիվորնօ	1643	Րինալտօ	1553	Եէմա	1350
Գոլորատօ	4235	Կիկանօ	1143	Լորէնցօ	3 81	Րոլլօ	613	Չէցա	[illegible]
Գոնկօ	2905	Կօզօ	1011	Մալմօ	724	Րօճէս	1789	Թորօ	
Գորսօ	895	Կրսանօ	1695	Մարէնկօ	1 73	Րողացիս	136	Մայօն	

Ընդհանուր վաճառքով Հըլլէն հոս հասած են.
Բլիօ շոգենաւը, նաւապետ Արմսթրօնկ։
Բլաթօ շոգենաւը, նաւապետ Պրլաւնկ։
Ընդհանուր վաճառքով Հըլլէն հոս կը սպասուին.
Թայկօ շոգենաւը, փետր. 5ին։

Դիմել Գործակալներուն՝ Ֆ. ՀԻԼՏ ԷՆՐԻՔՕՍ
Թիւ 22 24, Քիւչիւք Միլլէթ խան, Ղալաթիա 10 50—9

ԽՆԱՅՈՂԱԿԱՆ ՍՆՏՈՒԿ

ՎԻՆԸՐ ՊԱՆՔ-ՖԵՐԱՅՆ

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂ

Դրամագլուխ 130 միլիոն քուրոն,
ամբողջովին վճարուած
Պահեստի գումար 36 միլիոն
քուրոնի չափ։

ԳԼԽԱՒՈՐ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ

Վճարումները ոսկեդրամ ըլլալու են։ Ցիսուն ղրուշէն վար վճարում չընդունուիր։

Վինըր Պանք-Ֆերայն տարեկան հարիւրին 3½ տոկոս կը վճարէ 1000 ոսկիէն վար գումարներու համար իսկ անկէ աւելի գումարներու համար՝ հարիւրին 3։ Ստակըն կրնայ տոկոսին սակը իջեցնել կամ աւելցնել տեղական լրագիրներու միջոցաւ 15 օր առաջ իմաց տալէ յետոյ

100 ոսկիէն վար գումարները կրնան ետ առնուիլ ամէն ատեն։

100 ոսկիէն վար գումարները կրնան ետ առնուիլ գրաւորապէս ու կանխաւ ըլլալիք ազդարարութենէ մը յետոյ, հետեւեալ կերպով.

3 օր	100- 150	ոսկի գումարի	համար
6 »	151- 200	»	»
10 »	201- 500	»	»
15 »	501-1000	»	»
20 »	1001 և անկէ վեր	»	»

Վինըր Պանք-Ֆերայն իրեն կը վերապահէ պանքան դրամ ստնեցողներուն հաշիւը կարգադրել, ուզուած ատեն վճարելով տետրակին պարունակած գումարը։

Վինըր Պանք-Ֆերայն խնայողական գումարը պարունակող տետրակ մը կը յանձնէ անչափահասի անունով, բայց այդ պարագային նշանակուած ժամանակը (վէկի կամ վասի) միայն իրաւունք ունի դրամը քաշելու։

Խնայողական Սնտուկէն զատ։ Վինըր Պանք Ֆերայն կը զբաղի նաեւ սեղանաւորական ուրիշ գործառնութիւններով

ՄՕՍ
ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Ճամբորդ եւ ապրանք փոխադրող
շոգենաւեր

Ա ԿԱՐԳԻ	Բ ԿԱՐԳԻ
Էգօ	Նոյզօգրիս
Մէնֆիս	Էմկյօես
Րաֆաէլ	Պօլիվիա
Թէյլօր	Մօրիթս
Նարպօն	Ֆոլէյ
Նավարին	Ֆարօս
	Միլաս

Առաջին կարգի շոգենաւերը շատ հանգստաւէտ են. նաւուն մէջտեղը ընդարձակ սենեակներ ունին, ելեկտրականութեամբ կը լուսաւորուին եւ կին ճամբորդներու համար տեղուհի ունին։

Երկրորդ կարգի շոգենաւերն ալ սահմանափակ թուով ճամբորդներ կ'առնեն բայց տեղուհի չունին։ ստերլին
Կ. Պոլսէ Լիվըրբուլ Ա. կարգի գին է 15
» » Բ. » » » 11

Կը խնդրուի վաճառականներէն որ փոխադրութեանց կամ Ղալաթիոյ մաքսը համելու համար՝ իրենց հրահանգները տան շոգենաւին ժամանումէն 24 ժամ առաջ։

Ամերիկայի եւ Եւրոպայի նաւահանգիստները տանելու համար ապրանքներ կ'ընդունուին։

Դիմել առ Ճ. Վ. ՈՒԻԹՈՒԼ եւ Ընկ.
Գործակալք
Ուիթօլ խան. Պահչէ գաբու, Պոլիս
ՃԷՅՄ ՄՕՍ Ընկ.
50—32 31 Ճէմս Սթրիթ, Լիվըրպուլ.

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ

ՔՐԷՏԻ ՖՈՆՍԻԷ ԷԺԻՊՍԻԷՆԻ 3%
ՊԱՐԳԵՒԱՒՈՐ ՊԱՐՏԱԹՈՒՂԹԵՐ
1886ին եւ 1903ին հրապարակ հանուած
ԱՄՈՐԹԻՍՄԱՆԻ ԹԻՐԱԺԸ
1907 Մարտ 1ին

Օսմ. Կայս. Պանքան իր կեդրոնատեղիին և Պոլսոյ ու Բերայի իր մասնաճիւղերուն մէջ չափաւոր բրիմով կ'ապահովագրէ այդ պարտաթուղթերը ընդդէմ հարիւրին հարիւր վճարման վնասներուն։ Հիմակուան գներուն համաձայն, առաջ եկած վնասը 88 ֆրանք պիտի ըլլայ առաջին շրջաբերութեան պարտաթուղթերուն համար, իւրաքանչիւրին գինը ըլլալով 338 ֆրանք, իսկ 19 ֆրանք վնաս երկրորդ շրջաբերութեան պարտաթուղթերուն համար, որոնց իւրաքանչիւրին գինն է 269 ֆրանք։ 20—8

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (69)

ԼԻԱՆ-ՆԵՐՈՆ

ԱԴԱՄԱՆԴՆԵՐՈՒ ԱՇԽԱՐՀԻՆ ՄԷՋ

ԵՐՐՈՐԴ ՄԱՍ

ԼԵՆՕՐԻ ՏԱՌԱՊԱՆՔՆԵՐԸ

ԳԼՈՒԽ ԵՐԿՐՈՐԴ

ՊԱՏԱՆԴ ՄԸ

Աւելի նուաղած քան կենդանի, մանկամարդ կինը մրմնջեց.

—Ուրեմն կ'ենթադրես որ, Մանօն...

—Տիկին կ'ենթադրեմ, կամ աւելի ճիշդ կ'ըլլայ ըսել թէ ապահով եմ որ աւազակներու խումբ մը պահուըտած է ասկէ ոչ շատ հեռու, անտառին մենութեան մէջ։ Հոն որջեր փորած ըլլալու են։ Առանց պատճառի չէ որ Գայլերու Քառուղին գէշ համբաւ մը ունի։ Մերթ սպանութեան մը կամ գողութեան մը դէպքը կը լսուի։ Երբեմն կատարուած չարագործութիւնը անպատիժ կը մնայ, երբեմն ալ անմեղ մը կը դատապարտուի յանցաւորի մը տեղ, և առեն մը հանդարտ կը մնայ այս կողմերը։ Բայց Բարթուշ և իր աւազակախումբը միշտ գոյութիւն ունին, և նոր առիթի մը կը սպասեն՝ դանակ խաղցնելու համար դարձեալ։ Տիկին, լսած եմ որ այդ չարագործները, երբ հաւաքուին խումբով, մասնաւոր նշանի մը միջոցաւ կը ճանչնան զիրար։ Ինծի այնպէս կուգայ որ այդ նշանը ձեռք անցուցած ենք։ Լաւ մը դիտեցէք սա դիւային քարը, դժոխքի պէս կարմիր, որ դիշակեր թռչունի մը պատկերը կը կրէ։ Աստուած հարկաւ միտք մը ունի, երբ թոյլ տուած է որ երկու անգամուն ալ այդ խորամանկ մարդիկը դղեակին մէջ ձգեն նմանօրինակ առարկայ մը։ Թերեւս պատիժի ժամը հասած է աւազակներուն համար։ Եթէ բան մը չընենք, ապահովաբար մեզ ալ պիտի սպաննեն։ Բայց եթէ սա առարկան արդարութեան ցոյց տանք, կ'ենթադրեմ որ ան պիտի կրնայ անձերը իր բոյնին մէջ գտնել, ո՛րչափ ալ խարխափելով առաջ տարուի արդարութեան գործը։ Տիկինը ի՞նչ կը խորհի իմ այս տրամաբանութեանս վրայ։

—Կարծեմ թէ...

Լենոր, մեռելի մը պէս դեղին կտրած, ի զուր փորձեց շարունակել խօսքը։ Բող մը պատեց աղուորիկ աչքերը, գլուխը մէկ կողմի ծռեցաւ և գետին ինկաւ նուաղուն։

Երկար տեւեց նուաղումը։ Երբ Մանօնի դարմաններուն շնորհիւ սթափեցաւ, տիկին տը Սէրիսօլ ամբողջ մարմնով ջախջախուած ըլլալ կը թուէր։

Նշան մը ընելով պառաւ սպասուհին, ընդմիջեց անոր ողբուկոծերը և արցունքները. յետոյ մեղմաձայն հարցուց.

—Ի՞նչ ըրիր քիչ մը առաջ գտած առարկադ։

—Աւասի՛կ, տիկին։

Մանօն գարշանքով ձեռք առաւ այն աղետալի քարը, զոր Տիանի օրօրոցին վրայ դրած էր։

Լենոր իր դրասեղանին մէկ թաքստոցին մէջ դրաւ այդ քարը և մտահոգ շեշտով մը ըսաւ.

—Սիրելի Մանօն, ինէ զատ ուրիշ բան մը ըսա՞ծ ես այդ մասին։

—Ոչ, սիրելի տիրուհիս։ Այդ առարկան գտնելուս պէս՝ քովդ փութացի։

—Շա՛տ լաւ. կ'աղաչեմ որ ուրիշին բան չըսես, յարեց Տիկին տը Սէրիսօլ դողդոջուն ձայնով։ Զահարեկենք մեզ շրջապատողները և մանաւանդ պէտք չէ աչքը բանանք այն թշուառականներուն որոնց դէմ պիտի պայքարինք։ Առանց ատեն կորսնցնելու, գործի պիտի ձեռնարկեմ... Բայց նախ նամակի միջոցաւ։ Մարդու բան չես ըսեր, այնպէս չէ՞, ազնիւ բարեկամուհիս։ Հիմա մինակ ձգէ զիս որ հանգչիմ։

—Տիկինը իր անձին պէս կրնայ վստահիլ իմ վրաս, պատասխանեց Մանօն, իր տիրուհիին սպիտակաթոյր ձեռքը համբուրելով։ Այնպէս կը կարծեմ որ այս դէպքը նպաստաւոր պիտի ըլլայ Ռոմէնի։ Հանգստացէ՛ք, բարի հրեշտակս։ Պէտք է ուժերը վերանորոգել՝ մեր սիրելի Ռոմէնին թշնամիներուն դէմ կռուելու համար։

Ոչ թէ հանգչեցաւ, այլ յուսահատութեան անձնատուր եղաւ Լենոր, հաւատարիմ սպասուհին սենեակէն դուրս ելլելուն պէս։ Նոյն իսկ կատարելապէս անձնուէր եղող այդ կնոջ չէր ուզեր վստահիլ այն գձուձ գաղտնիքը, որուն իրազեկ եղած էր։

Ցաւագին պայծառութիւն մը կը շլացնէր մանկամարդ կնոջ աչքերը։ Մինչեւ այն ատեն ունեցած տարտամ կասկածները, զորս մտքէն կը վտարէր բոլոր ուժովը, ստուգութեան փոխուած էին հիմա։

Եթէ երբեք ինքզինքը բռնադատած չըլլար կարեւորութիւն չընծայելու իր տեսածներուն, կանաչ Տան ստորերկեայ նկուղին մէջ պարզուած տեսարանէն ի վեր, որուն ականատես եղած էր, Լենոր շատոնց իրազեկ պիտի ըլլար թէ իր հայրը՝ գոռոզ Վիլմոթի մարքիզը գողերու պետ մըն էր... Թերեւս մարդասպան ալ։

Ռոմէնի հալոցէն ելած հրաշալի ադամանդը գողնալու համար՝ մարքիզը դղեակ մտած էր գաղտագողի, ամէնէն ամրափակ կղպանքները և հաստատուն նիգերը քանդելով։

Ուրեմն կրնար նաեւ դղեակ մտած ըլլալ, Ալեքսանտր Նարժաքը սպաննելու և կողոպտելու համար։

—Եթէ երբեք ինք չէ, իր աւազակախումբէն մէկն ըլլալու է Նարժաքի մարդասպանը, խորհեցաւ Լենոր սարսափահար։ Ինք հոն եղած ըլլալու է՝ չարագործական արարքները վարելու համար։ Օ՜հ, Ռոմէն, իմ Ռոմէնս, հիմա զինաթափ եղած եմ բոլորովին։ Բան մը չեմ կրնար ընել քեզի համար։ Հայրս բերան տալու համարձակութիւնը պիտի՞ ունենամ միթէ։ Որքան ալ բուռն արհամարհանք մը սնուցանեմ այդ թշուառականին նկատմամբ, պէտք չէ մոռնամ որ պարտքեր ալ ունիմ անոր հանդէպ։ Աւա՜ղ, աւելի նուիրական պարտականութիւններ ունիմ աղջկանս և սիրեցեալ ամուսնոյս նկատմամբ։ Ա՜հ, ի՞նչ ընելու է հիմա... Անոնցմէ ո՞րը լքելու և ո՞րը բերան տալու է...

Սաստիկ տենդ մը ունէր անբախտ կինը։ Երկու ուժի մէջ կը գտնուէր. կա՛մ այն է որ ամուսինը բանտին մէջ պիտի ձգէր և կամ այն է որ հայրը կախաղան պիտի ղրկէր։

Երբեմն մանկամարդ կինը կը զգար որ բանականութիւնը խանգարուելու պէս կ'ըլլար։

Մանօն չբաժնուեցաւ տիրուհիին քովէն։

Լենոր յաջողեցաւ պառաւ սպասուհին իր քովէն հեռացնել, Տիանը անոր վստահելով, որ ամէն տղու պէս շատ կը սիրէր բացօթեայ պտոյտը։

Թէթ-ա'Էկլի կողմէ իր աղջկան քով դրուած սննկապանուհին, որուն թէ՛ մեծարալից և թէ անպատկառ ընթացքէն չէր ախորժեր, տիրուհիին սենեակին շուրջը կը թափառէր շարունակ։

Տիկին Սէրիսօլի անհանգստութիւնը և Մանօնի մտահոգ երեւոյթը, որ բժիշկ մը բերել չէր տար, հետաքրքրութիւն կը պատճառէին սննկապանուհիին։

Թէթ-ա'Էկլի հրահանգով, որ իր կորսնցուցած առարկային պատճառաւ աղետալի հետեւանքներէ կը վախնար, Ֆանի կը փորձէր պառաւ սպասուհին վստահութիւնը գրաւելու։

Իբր վարձատրութիւն՝ Մանօնի կողմէ ծանր խօսքեր կը լսէր, որոնք վհատութիւն կը պատճառէին սննկապանուհիին։

Բայց մարքիզին մտատանջութիւնը կ'աւելնար հետզհետէ։ Իր աղջիկը տեսնել ուզած էր, բայց չէր ընդունուած։

(Շարունակելի)

Արտօնատէր ԶԱՐԵՀ ԽՈՒՍՈՒՖԵԱՆ